

MEANDER

#1

Natuur rond Schelde, Leie en Zwalm

jaargang 19 | jan-feb-maart 2021

natuurpunt
Vlaamse Ardennen *plus*

4 Opnieuw bloeiende en kwetterende akkers in Bos t'Ename?
8 Over goeie en slechte biodiversiteit
10 Natuurpunt Vlaamse Ardennen schenkt vogelvoederplek aan woonzorgcentra
11 Compostbak omgeturnd
12 Slechtvalk 2021
13 In het spoor van de strooiwagen
15 Waalse natuurvrienden
16 Lieveheersbeestjes
20 Voedselarmoede in de natuur
22 Bijzondere vogelwaarnemingen
23 De zwartkop en de appel …
24 Te veel wandelaars of te weinig natuur?
25 Kalender
29 Week van het Bos in coronatijd
30 Boeken
32 Mediawatcher
35 Meer bos voor Vlaanderen
36 Verarmen is verrijken in het Bisdonkdreefje
38 Geen eeuwige jachtvelden meer?
40 Winterzoektocht in het stadsbos van Deinze

Natuurinbreuken? Bel 09 276 20 00 of natuurinspectie.west.anb@vlaanderen.be

natuurpunt

Vlaamse Ardennen plus VZW
Boskant 56, 9700 Oudenaarde
Ond. Nr. 0656674360
RPR Gent, afdeling Oudenaarde
https://www.natuurpunt
vlaamseardennenplus.be

LIDMAATSCHAP
Je wordt lid door 30 euro te storten op rek. BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen of op rek. BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot, Gampelaeredreef 67, 9800 Deinze, 09 386 38 95; arsene.benoot@skynet.be.
Zij verzorgen de ledenadministratie van alle afdelingen (zie verder) van Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus behalve van Zwalmvallei.
Ledenadministratie Zwalmvallei: Koen Gintelenberg, Poorterij 15, 9660 Brakel, 055 60 45 21, koen.gintelenberg@telenet.be.

natuurpunt
Vlaamse Ardennen *plus*

Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus omvat volgende steden/gemeenten: Brakel (zonder Everbeek en Parike), Deinze, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruisem, Maarkedal, Nazareth, Oudenaarde, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Wortegem-Petegem, Zingem, Zottegem, Zulte en Zwalm.
www.vlaamseardennenplus.be

CONTACTPERSONEN
Dirk Criel 055 45 66 10

WEBSITES
www.vlaamseardennenplus.be
www.facebook.com/np.vaplus
issuu.com/vlaamseardennenplus

AFDELINGEN
- **Kruisem**
  Eddy Van Den Abeele 0474 62 20 52
  ed.vandenabeele@skynet.be
- **Herzele**
  Mieke Dennequin 0473 95 74 02
  Mieke.Dennequin@gdfsuez.com
- **Tussen Leie en Schelde**
  Koen Houthoofd 09 328 11 08
  koen.houthoofd@ugent.be
- **Oudenaarde plus**
  Alexander Van Braeckel 0473 85 45 62
  alexander.tine@telenet.be
- **Ronse**
  Philippe Moreaux 0476 49 24 61
  moreauxphilippe1951@gmail.com
- **Sint-Lievens-Houtem**
  Erwin Declercq 09 282 06 70
  erwin.declercq@hubkaho.be
- **Vlaamse Ardennen**
  Johan Cosijn 055 30 98 10
  johan.cosijn@telenet.be
- **Zwalmvallei**
  Jan François 09 361 03 00
  jan.francois@telenet.be

KERNEN
- **Rondom Burreken**
  Filip Hebbrecht 055 49 55 63
  filip.hebbrecht@telenet.be
- **Werkgroep Bos t'Ename**
  Guido Tack 0474 90 02 30
  guido.tack1@telenet.be

WERKGROEPEN
- **Paddenstoelen**
  Eddy Saveyn 09 380 03 00
  eddy.saveyn@gmail.com
- **Planten**
  Henk Coudenys
  coudenys.henk@belgacom.net
- **Vogels**
  Dimitri Van de Populiere 0473 52 13 44
  dimitrivandepopuliere@hotmail.com
- **Zoogdieren**
  Dirk Criel 0475 45 05 34
  dirkcriel@skynet.be

RESERVATEN MET PROJECTNUMMER
Giften voor reservaten zijn fiscaal aftrekbaar vanaf €40 en stort je op rek. nr. BE56 2930 2120 7588 van NP met vermelding van het projectnummer:
- **Algemeen reservatenfonds Vlaamse Ardennen *plus* 6699**
- **Bois Joly 6625**
  Patrick Alexander 0495 45 37 77
  p.alexander@telenet.be
- **Bos t'Ename-Volkegembos 6121**
  Guido Tack 0474 90 02 30
  guido.tack1@telenet.be
- **Bovenlopen Zwalm 6142**
  Heidi Demolder 055 42 16 45
  heidi.dm@telenet.be
- **Burreken 6602**
  Dirk Criel
  dirkcriel@skynet.be
- **Duivenbos 6632**
  De Neve Johan 054 50 18 59
  natuur.herzele@scarlet.be
- **Faunahuis Burreken F-04031**
  Filip Hebbrecht 0490 57 18 33
  filip.hebbrecht@telenet.be
- **Feelbos-Kalkoven 6185**
  Lucien Vanden Daele 055 38 70 54
- **Grootmeers 6650**
  André Vandecapelle 0498 45 93 42
  andre.vandecapelle@skynet.be
- **Heurnemeersen 6063**
  Gerard Mornie
  gerard.mornie@pandora.be
- **Kordaelbos 6605**
  Lieven Kinds 09 383 71 39
  lieven.kinds@scarlet.be
- **Langemeersen 6076**
  Alexander Van Braeckel
  0473 85 45 62
  alexander.tine@telenet.be
- **Leiemeersen Astene & Bachte 6109**
  Koen Houthoofd 09 328 11 08
  koen.houthoofd@ugent.be
- **Maarkebeekvallei 6670**
  Johan Cosijn 055 30 98 10
  johan.cosijn@telenet.be
- **Middenloop Zwalm 6160**
  Chris Nuyens
  chris_nuyens@telenet.be
- **Munkbosbeekvallei 6151**
  Laurent Flostroy 0498 67 71 09
  laurent.flostroy@pandora.be
- **Nukerkebos-Bosheide 6641**
  Simon Feys 0486 73 06 19
  simonfeys@yahoo.com
- **Paddenbroek 9401**
  Thijs Lietaer 0473 58 17 14
  thijs.lietaer@telenet.be
- **Parkbos-Uilenbroek 6136**
  Dominiek Decleyre
  dominiek.decleyre@gmail.com
- **Perlinkvallei 6204**
  Vincent Decroock 0498 10 95 39
  vincent.decroock@proximus.be
- **Pyreneeën-Tombele 6667**
  Philippe Moreaux 0476 49 24 61
  moreauxphilippe1951@gmail.com
- **Rooigembeekvallei 6669**
  Lies Van der Mast 0498 07 41 29
  liesje.vdm@hotmail.com
- **Vuilbroek 6126**
  Eddy Saveyn 09 380 03 00
  eddy.saveyn@gmail.com
- **Wijmier 6141**
  Johan Cosijn 055 30 98 10
  johan.cosijn@telenet.be
- **Vallei van de Zeverenbeek 6082**
  Rik Desmet 0497 87 56 14
  desmet.rik1@gmail.com

MEANDER
is het driemaandelijks regionaal tijdschrift voor leden uit de regio Vlaamse Ardennen *plus*.

Redactie
redactiemeander@
natuurpuntvlaamseardennenplus.be
- Johan Cosijn 055 30 98 10
- Norbert Desmet 0494 65 33 91
- Rik Desmet 0497 87 56 14
- Ellis De Vuyst 0479 433 711

Kalenderverantwoordelijke
Filip Keirse 055 38 78 83
filip.keirse@telenet.be

Verzending Meander
Arsène en Yvette Benoot 09 386 38 95
arsene.benoot@skynet.be

Cover Guido zaait voor 'oogst' 2021 ©Annelies Jacobs

Lay-out Something Ellis

Oplage 4400 ex.

Druk Drukkerij Graphius, Gent. Papier: Magno Volume 90 gr. Gedrukt met plantaardige inkten en oplosmiddelen.

Natuurpunt-leden die wonen buiten de regio kunnen Meander ontvangen mits een jaarlijkse bijdrage van €7,5 op rekening BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot.

FSC www.fsc.org MIX Papier van verantwoorde herkomst FSC® C014767

Teksten voor Meander van januari, april, juli en oktober moeten de redactie bereiken vóór respectievelijk 10 december, 10 maart, 10 juni en 10 september

Alweer een jaar voorbij

Wat doorgaans een klassieke opener voor een voorwoord is, krijgt ditmaal toch wel een bijzondere weerklank. Het was een uitzonderlijk jaar vanwege het ingrijpend effect van een virus op ons dagelijks doen en laten. Maar ook het natuurbehoud botste op zijn grenzen. Dit wereldgebeuren legde op een pijnlijke manier onze noden en defecten bloot. Een confrontatie met onze manier van leven. Met de verwoestende manier waarop wij en zij met ons milieu omgaan. Hoe we onverwacht ziekten nabij halen door steeds verder de wildernis binnen te dringen. Ziekten waarvan we nooit eerder hadden gehoord, laat staan beseft wat ze kunnen aanrichten. De beslotenheid van de natuur, die ons tot nog toe van veel ziekten afschermde, werd neergehaald. Een confrontatie die we niet meester zijn en die ons nu in een hoekje drumt. Zoekend naar schuldigen en roepend om hulp bij wetenschappers die we voorheen hebben uitgespuwd omwille van hun ongewenste boodschappen. Politiekers blijken plotseling ook maar mensen te zijn die het niet goed weten, niettegenstaande de schijn van alwetendheid die ze ophouden als het om natuur- en milieubehoud gaat.

Uit de noodkreet die we met zijn allen slaakten, weerklinkt ook de vraag naar meer ruimte en groen – meer dan dat we ooit eerder hebben gewild. Onze natuurreservaten en parken worden plots overspoeld door mensen die we voorheen enkel in winkelstraten en op kermissen en fuiven tegenkwamen. Het was even slikken toen ze met bosjes in onze natuurgebieden neerstreken. Onbeholpen en onaangepast: een harde confrontatie met de echte wereld. Maar niets dat hen weerhield om meteen hun eigen wetten in te stellen: loslopende honden, struinen doorheen veld en bos, roepen en tieren en als kers op de taart af en toe eens een 'groene' uitkafferen wanneer die vroeg om met hond en kind op het rechte pad te blijven. Gelukkig blijven het uitzonderingen. Een uitgelaten volkje die Belgen en rad van tong. Van heinde en verre kwamen ze aangerukt: vanuit exotische plaatsen als Kortrijk of tot de verbeelding sprekende dorpjes als Wezel en Zwevegem. De ontdekking van een nieuwe wereld die in naam van de belastingbetaler werd geclaimd als niemandsland. Een land waar geen wetten en verplichtingen heersten. Waar de recreant op de vlucht voor corona asiel vindt en zondermeer zijn eisen stelt.

Het drukt ons op confronterende wijze met de neus op de behoefte aan meer natuur met ruimte voor dier, plant én mens. Ruimte die er door een decennialang ruimtelijk wanbeleid jammer genoeg niet meer is en allicht ook niet meer zal komen. Tijd dus om een nieuw evenwicht te zoeken. Dat kan door een herschikking en kwalitatieve invulling van de bebouwde omgeving en een teruggave van plaats voor natuurherstel en -ontwikkeling. Geleidelijk aan maar met gestage tred, want veel tijd rest ons niet alvorens een nieuwe crisis zich aankondigt. Vlaanderen is nu eenmaal één groot dorp geworden, maar dat neemt niet weg dat een verweving van onze leefomgeving met het ons omringende natuur- en cultuurlandschap tal van mogelijkheden biedt. Te beginnen met onze eigen tuin, vervolgens met onze directe omgeving en tenslotte met het landschap rond stad of dorp. Ook Natuurpunt mag zich niet langer opsluiten in zijn reservaten en moet letterlijk en figuurlijk de randen opzoeken en van daaruit het weidse landschap instappen. Samen met de mensen die tot inzicht zijn gekomen dat de natuur geen decor is waarin enkele een rolletje krijgen toebedeeld. Waar het zicht vanuit de eigen woonkamer ondergeschikt wordt aan het totaalplaatje.

De inzet van al die mensen die voortdurend in de weer zijn om een fijne, gezonde, rijke en belevingsvolle leefomgeving te behouden en te versterken mag best worden gewaardeerd. Een schouderklopje van de wandelaars die we een fijne dag bezorgden is een goed begin. Maar het mag gerust iets meer zijn: een woordje van steun aan de natuur bij onze politiekers en buren, een handje toesteken bij het beheer van een reservaat of een stem laten horen dat het tij snel mag en moet keren. Een kleine inspanning maar een groot verschil. Niettegenstaande de natuurbeschermers al van bij het begin van de coronacrisis op de barricaden stonden, bleef hun inzet bij lokale politiekers on(der)gewaardeerd. Erger zelfs: sommige afdelingen kregen het verwijt voor overlast te zorgen. En financiële tegemoetkomingen voor inkomstenderving waren vooral voor andere verenigingen weggelegd. De 'groene helden' zijn eens temeer vergeten. Gelukkig kunnen we meer dan ooit rekenen op de steun van onze leden. Ons ledenaantal groeide gestaag en hun financiële steun is evenredig. En daar zijn wij zo ontzettend dankbaar voor!

Dirk criel

Opnieuw bloeiende en kwetterende akkers in Bos t'Ename?

Wat doe je als beheerder wanneer je merkt dat vooral aan akker gebonden soorten verdwijnen uit je gebied? In het Natuurpunt reservaat Bos t'Ename start een experiment met een netwerk van integraal beheerde akkertjes. Deze worden vanuit diverse cultuurhistorische, ecologische en esthetische oogpunten aangelegd.

Akkergebonden soorten verdwijnen

Tijdens het uitwerken van de biodiversteitsaudit van Bos t'Ename voor het nieuwe boek 'Bos t'Ename. Het verhaal van een bos in een cultuurlandschap' werd duidelijk dat vooral akkergebonden soorten zwaar onder druk staan. Veel van deze soorten zijn zo goed als verdwenen en met hen de hiermee samenhangende kleurenpracht van onze bloemrijke akkers. Ook het verdwijnen van vogelsoorten zoals zomertortel wordt steeds meer gelinkt aan de zware achteruitgang van duivenkervel in akkers, gorzen vinden onder andere door pesticiden onvoldoende eiwitrijke insecten voor hun jongen, … De Vlaamse overheid hanteert het stand-still principe om de achteruitgang van biodiversiteit te stoppen. Ondanks diverse maatregelen kennen akkersoorten nog steeds een negatieve trend, zowel lokaal, regionaal als Europees. Kan in Bos t'Ename deze trend voor enkele soorten nog gestopt worden?

Zomertortel zoekt tevergeefs duivenkervel — © Gerard Mornie

Evolutie akkervogels

De mate van achteruitgang van akkervogels hangt af van soort tot soort. Voor de onderzochte oppervlakte (ongeveer 130 ha akker) rondom Bos t'Ename zou men kunnen aanhalen dat het verdwijnen van de akkersoorten komt door het verdwijnen van ongeveer 45% van de oppervlakte (vooral open) akker. Maar de Vlaamse en Europese trends liggen in dezelfde lijn als de lokale trends. In de tabel bovenaan pagina 5 illustreren we het verdwijnen van de akkervogels aan de hand van 8 exemplarische soorten.

Evolutie akkerplanten in en rondom Bos t'Ename

Dankzij palynologie, onderzoek naar pollen van planten, alsook door bewaarde zaadresten kunnen we het voorkomen van sommige plantensoorten tot de laatste ijstijd reconstrueren. Zo staan melganzevoet, melde, varkensgras, … hier al 13 000 jaar. Op de zolder van de Enaamse St-Laurentiuskerk, die rond 1180 werd getroffen door een brand, lag graan opgeslagen. Bij het archeologisch onderzoek kwamen verkoolde korrels van tarwe, rogge, haver en gerst aan het licht. Daartussen zat zaad van een gans boeket aan akkeronkruiden zoals korenbloem, bolderik en stinkende kamille.

Tussen 1814 en 1838, met slechts enkele latere vondsten uit de jaren 1850, verzamelde Désiré Vandermeersch in het zogeheten Herbarium Aldenardensis planten op wandelafstand van Oudenaarde. Paul Van den Bremt selecteerde alle akker-gelieerde soorten en schrapte de twijfelgevallen. Hij bekwam een lijst van 124 soorten. Daarvan zijn er volgens waarnemingen.be 109 soorten met zekerheid ooit in Bos t'Ename gevonden. Daarvan dateert de laatste vondst van naaldenkervel uit 1884, van blauw walstro en naakte lathyrus uit 1972, van gewone zandmuur, akkerboterbloem, akkerandoorn, hazenpootje en kleverig kruiskruid uit 1998. Valse kamille, korenbloem, … volgden. Sommige van deze akkersoorten en ook andere helemaal uit de Vlaamse Ardennen (laatste vondst van klein spiegelklokje in 1850 te Lierde, korensla in 1940 te Kruishoutem, stinkende kamille in 1976 te Zwalm en Zottegem, …).

Soort	Historische koppels Bos t'Ename	Bos t'Ename	Vlaanderen	Europa
Kneu	13	-20%	-50%	-49%
Gele kwikstaart	8	-60%	?	-76
Patrijs	22	-80%	-50	-94
Veldleeuwerik	12	-90%	-95%	-56
Ringmus	25	-90%	?	-65
Zomertortel	25	-100%	-70%	-80
Grauwe gors	10	-100%	-95%	-67
Geelgors	11	-100%	-80%	-45

Tabel: Evolutie akkervogels. Het aantal historische koppels in Bos t'Ename (geschatte gemiddelde van de periode 1968-1976) en evolutie in Bos t'Ename (periode 1968-2020) is gebaseerd op inventarisatie 1973-1975 en best professional judgment (ongepubliceerde data). Voor de evolutie van broedaantallen in Vlaanderen voor de periode 1970-2002 verwijzen we naar Dochy & Hens 2005, voor Europa in de periode 1980-2015 zie www.ebcc.info.

Ondertussen zijn ze bijna overal in België verdwenen. Andere soorten komen nog voor, maar in veel kleinere aantallen. Zo herinnert Guido Tack zich in Ename als kind uitgestrekte akkers met akkervioolte, nu resten er slechts nog enkele tientallen planten, … Anderzijds zijn er ook soorten van akkers die het nog goed doen zoals melkdistels, zwarte nachtschade, melganzevoet, … en komen er immigranten bij.

Zaad liftend met wind, dieren tot met graan

Elke soort akkerplant verspreidt zich op zijn eigen manier. Een zéér handige manier voor pioniersoorten zoals paardenbloemen, akkerdistel of klein kruiskruid is om je zaad te verspreiden met de wind. Andere soorten liften met behulp van weerhaakjes dan weer mee in de haren (of kleren) van dieren en mensen zoals kleefkruid, akkerboterbloem, … Nog andere soorten profiteerden van het feit dat hun zaad bijna even groot is als dat van graan waardoor de mens het niet geschoond kreeg uit het zaaigraan, bv. korenbloem, bolderik, dreps, … Helaas voor hen en vele vogels in de winter herkennen de schoonmachines ondertussen wel deze lifters. Men neemt aan dat vele van onze (oude) akkerplanten afkomstig zijn uit het Nabije en het Midden-Oosten en via de verspreiding van de landbouw meegelift zijn. De meeste van deze soorten beschouwen we nu als inheems, zeker de soorten die voor 1500 bij ons al terechtkwamen (zogenaamde archeofyten). Tegenwoordig profiteren sommige soorten van de mode om commerciële bloemenmengsels in te zaaien ten voordele van bijen of omdat bloemen mooi zijn. Regelmatig zitten daar uitheemse soorten of gecultiveerde variëteiten tussen met andere kleuren zoals witte of roze korenbloemen of met grotere bloemen. Helaas hebben een aantal van deze varianten zo goed als geen nectar en stuifmeel, …

Het Bos t'Ename akkeractieplan

Het eerste actiepunt is de keuze van de te beheren plekken in het landschap. De te beheren akkers liggen in een ecologisch waardevol landschap en waren al (honderden) jaren in gebruik als akker. Naast elke akker komt een (doornige) houtkant of bosrand die zal zorgen voor de nodige nest- en schuilmogelijkheden. Veel soorten insecten, vogels, zoogdieren, … kunnen niet zonder. Anderzijds is een teveel aan schaduw en ingesloten landschap nefast voor het tot bloei komen van planten en ook voor vele soorten vogels, …

Eggen tweede valse zaaibad van de historische akker Bambrugge aan een halfopen rand van Bos t'Ename. — © Annelies Jacobs

Net zoals bij de flora-akker in Ezemaal werden korenbloem (blauw), 3 soorten klaprozen (rood), en 4 soorten kamille (wit-geel) ingezaaid. — © Jules Robijns

Het tweede actiepunt is het voorzien van zeldzame akkervegetatie in het voorjaar. Soorten zoals bv. de (grauwe) gors hebben elk voorjaar en elke vroege zomer een gevarieerd aanbod aan akkerflora met kiemende en rijpende zaden en vooral tal van eiwitrijke ongewervelden als stapelvoedsel nodig. Winterannuellen zijn hier ideaal voor. Dat zijn eenjarigen die in het najaar kiemen en in het voorjaar bloeien en zaad zetten. Ze zijn vooral geassocieerd met de teelt van wintergranen. Ze kennen een verhoogd risico op verdwijnen door herbicide. Ze herbergen de zeldzaamste akkervegetaties met soorten zoals het groot spiegelklokje, wilde ridderspoor en handjesereprijs. Deze soorten zijn zo zeldzaam geworden dat ze in de Vlaamse Ardennen verdwenen zijn. Wachten tot ze uit een zaadbank komen heeft dan ook weinig zin.

Het jaar voor inzaai met akkerkruiden stond op beide akkers een traditionele teelt, maar dan zonder bemesting. Op de akker Bambrugge tussen de Kapelledreef en de Wolvenstraat te Ename (Oudenaarde) ligt de focus op het vermeerderen van de extreem zeldzame soorten. Op de akker Aldenardensis, gelegen langs de Natusdreef te Ename ligt de focus op het kweken van zoveel mogelijk soorten akkerkruiden die 200 jaar geleden in Oudenaarde voorkwamen.

Het derde actiepunt is het jaarrond herstel van veel en diverse akkerflora. De hoop leeft dat na een vijftal jaar de zaadbank van deze winterannuellen op deze akkers voldoende op peil is om op sommige stukken te experimenteren met zomergraan en nog later met hakvruchten naast wintergraan. Vruchtafwisseling is noodzakelijk voor een aantal planten, maar evengoed voor een jaarrond gevarieerd, groot en continu nectar-, zaad- en bladaanbod voor bijvoorbeeld bijen. Dat is ook het geval voor knaagdieren zoals dwergmuis (*Harvest mouse* in het Engels) of vlinders, zoals kleine parelmoervlinder waarvan de overwinterende rups

Van elke soort zit het zaad in een enveloppe met de herkomstgegevens. Van meer dan 50 soorten werd door vrijwilligers zaad ingezameld, indien mogelijk uit de streek, zo niet elders uit België. Slechts per uitzondering wordt gebruik gemaakt van zaden die reeds in andere projecten gebruikt werden zodat potentiële genetische diversiteit binnen de soorten bewaard blijft. — © Annelies Jacobs

ook in de herfst akkervioltjes wenst. Om de bloemen meer ruimte te geven wordt er manueel en minder dicht gezaaid (80 à 100 kg zaaigraan/ha) dan in de conventionele landbouw.

Het vierde actiepunt is het voorkomen van meerjarigen en het voorzien van verschillende soorten voldoende grote zaden, vooral tijdens de late winter. Verschillende opties om dat te organiseren worden uitgetest. Gemorst graan zou alvast beter zijn dan graan in de winter op de stoppel te laten staan. Bijkomend treedt er bij graan in de winter op de stoppel laten snel

vergrassing op in de akker. Tapijtvormende grassen zoals gewoon struisgras zijn nefast voor de akkerflora. Bij de opstart werden deze manueel verwijderd. Bij vergrassing krijgt een akker na de oogst minimum twee valse zaaibedden, twee ondiepe grondbewerkingen (10 cm), om de wortels van doorlevende ongewenste soorten uit te drogen.

Het vijfde actiepunt is het aanleggen van een duurzaam netwerk aan akkertjes voor natuurbeheer. In 2020 werden samen met landbouwers de eerste twee integraal beheerde akkers aangelegd. Na evaluatie zijn er plannen om op de verschillende bodemtypes die in het gebied aanwezig zijn (leem, zandleem en lemig zand) meerdere akkertjes aan te leggen die eventueel tijdelijk kunnen begraasd worden. Plantensoorten behouden kan al op kleine oppervlaktes. Voor gezonde vogelpopulaties is natuurlijk veel meer oppervlakte nodig. Het is vijf na twaalf voor verschillende akkersoorten, maar nog niet voor elke soort! Iedereen kan op zijn eigen manier helpen, bijvoorbeeld door zelf geen pesticiden te gebruiken in eigen tuin. Maar je kan ook helpen door het opvolgen van wat er wel/niet leeft via www.waarnemingen.be, of door een gift voor de aankoop van Natuurpuntakkers in Bos t'Ename.

Bronnen

- D'Haeseleer J. & Vanormelingen P., 2016. Bijen in akkerranden in Vlaams-Brabant. Rapport Natuurpunt Studie 2016/17.
- Dochy O. & Hens M., 2005. Van de stakkers van de akkers naar de helden van de velden. Beschermingsmaatregelen voor akkervogels. Rapport van het Instituut voor Natuurbehoud IN.R.2005.01, Brussel, i.s.m. het provinciebestuur West-Vlaanderen, Brugge.
- G. Tack, P. Blondé, P. Van den Bremt en M. Hermy, Bos t'Ename. Het verhaal van een bos in een cultuurlandschap, in druk
- Lambeets K. & Steeman R., 2013. Waar zijn die handjes? Zeldzame akkerplant duikt op in Hoeleden. Natuurbericht Natuurpunt.
- Leysen K., 2018. Themanummer Akkervogels. Natuurpunt Oriolus, Turnhout.
- Steeman R. & Robijns J., 2018. Heeft akkerflora nog toekomst in Vlaanderen. Natuurpunt Nieuws, Mechelen.

Pieter Blondé, Guido Tack en Tom Bauwens, Annelies Jacobs, Jules Robijns en Paul Van den Bremt.

100ha — © Christine Ostijn

100ha Natuurpunt tussen Leie en Schelde

Het begon allemaal bescheiden in 1989. Toen kocht de afdeling Natuurpunt Schelde-Leie (nu Natuurpunt Tussen Leie en Schelde) haar eerste 2,7 hectare aan in de vallei van de Zeverenbeek. In 2020 bereikten we de spectaculaire kaap van 100 hectare, samen met vrijwilligers, landbouwers, sponsors, donateurs en … jullie allemaal. Dank je wel!

100 hectare, daar zit zoveel natuur achter. 100 hectare, dat betekent broedende grutto's achter het kasteel van Ooidonk, bevers die hun weg vonden naar de Leiemeersen, brede orchis in overvloed aan de Blekerij en nog veel meer. Benieuwd? Hou onze Facebookpagina en fonkelnieuwe Instagrampagina in de gaten, want we gaan dat samen met jullie vieren in 2021!

Facebook pagina: /NatuurpuntTussenLeieEnSchelde

Instagram: #natuurpunt_tussenleieenschelde

Over goeie en slechte biodiversiteit

Blauwe knoop — © Jo Buysse

Met biodiversiteit is het zoals met cholesterol: je hebt 'goeie' en je hebt 'slechte'. De slechte is op termijn gevaarlijk, maar kan heel lang in het ecosysteem blijven hangen alvorens je er problemen mee krijgt. Net als bij cholesterol dus. De simpelste en oorspronkelijke definitie van biodiversiteit is 'het aantal organismen dat in een ecosysteem voorkomt'. Hoe groter dat aantal, hoe beter, is de al even simpele opvatting. Het gevolg hiervan is, dat als er alleen naar de naakte cijfertjes gekeken wordt, er gemakkelijk totaal verkeerde conclusies getrokken kunnen worden. De realiteit is namelijk een pak genuanceerder en de wetenschappelijke opvattingen over biodiversiteit zijn dat ook.

Zo zijn er bv de voorbije decennia drie soorten fijnstraal bijgekomen in onze flora, waarvan eentje al in gans Vlaanderen is ingeburgerd (de hoge fijnstraal), een tweede flink op weg is om hetzelfde te doen (de ruige fijnstraal) en de derde zich vooralsnog beperkt in zijn verspreiding tot haven- en industriezones (de gevlamde fijnstraal). In plaats van één soort fijnstraal (de Canadese) hebben we er in onze regio nu drie en mogelijk zelfs vier. De biodiversiteit gaat er alleen maar op vooruit, volgens de simplistische opvatting. Maar tezelfdertijd verdwijnen er steeds meer standplaatsen van de echte guldenroede, het zandblauwtje en de blauwe knoop. Het totaal aantal plantensoorten stijgt weliswaar, maar de zeldzame, streekeigen soorten gaan er echt niet op vooruit. Wat erbij komt is zowat overal hetzelfde. Venkel, gevlekte scheerling en dubbelkelk komen langs steeds meer bermen voor, verspreid door maaimachines en aangepord door het steeds warmere klimaat. Stijf straatliefdegras vestigt zich in elke kier van ons straatbeton, ongeacht het regionaal karakter van de flora. Harig vingergras koloniseert elk strookje zandige akkerrand, maar waar vinden we nog akkerandoorn, bolderik of grote windhalm? Stippelklaverzuring en brede klaverzuring ergeren steeds meer tuinliefhebbers, wegens hun kwaliteiten als niet meer weg te krijgen superonkruiden. Frikandellenbiodiversiteit, noem ik dat. En net zoals deze frietkotworsten uit slachtafval gemaakt worden, komen de recente bijdragen tot onze totale biodiversiteit voort uit tuin- en industrieel afval. Met dat laatste doel ik op de zaden die via het transport van goederen en grondstoffen in ons milieu terechtkomen, kiemen en voor 'nieuwe soorten' zorgen. Tuinafval kan dan weer letterlijk genomen worden. De sterke opmars van bv late guldenroede en Japanse duizendknoop hebben we te danken aan weggegooide planten. En ondertussen staan de zeldzame beken waarlangs nog verspreidbladig goudveil groeit, zwaar onder druk, wegens de niet aflatende watervervuiling. Zilverschildzaad zien we op steeds meer plaatsen bloeien, terwijl mannetjesereprijs steeds zeldzamer wordt. Hertshoornweegbree groeit nu op heel wat plekjes waar vroeger zandhoornbloem stond.

Qua voorbeelden heb ik me hierboven beperkt tot wat ik het best ken, namelijk de hogere planten, maar insecten- en spinnenspecialisten kunnen tal van vergelijkbare voorbeelden geven uit hun vakgebied.

De naakte cijfers met betrekking tot de biodiversiteit in onze regio geven steeds meer een vals beeld van de werkelijkheid. Ze stijgen met dank aan exoten, nieuwelingen en tuinvlieders, terwijl de kwetsbare streekeigen soorten, die gebonden zijn aan steeds zeldzamer wordende milieus achteruit blijven gaan.

Een ander fenomeen dat hiertoe bijdraagt is het inzaaien van bloemenmengsels die verondersteld worden goed te zijn voor bijen en andere insecten evenals het inzaaien van zaadmengsels in de akkerranden die 's winters voedsel moeten leveren aan trek- en standvogels. Een berm vol phacelia, galega, luzerne, slangenkruid en lupines bloeit weliswaar oogverblindend mooi, maar draagt tezelfdertijd bij tot het vergroten van de eenheidsworst. Wilde margriet, gele ganzenbloem en dergelijke worden verdrongen door cultivars, soms met gevulde bloemen waarin bijen en vlinders vruchteloos naar stuifmeel of nectar zoeken. De hemelsblauwe korenbloem heeft het veld geruimd voor witte, roze en bruine kleurvarianten. Rechte rolklaver vervangt op steeds meer plaatsen de gewone rolklaver en de 'wilde' cichorei die we overal zien bloeien is al lang niet wild meer, maar het gevolg van massale inzaaiingen in akkerranden en jammer genoeg ook in natuurgebieden.

Het is niet op die manier dat we zorg zullen dragen voor het behoud van onze biodiversiteit op lange termijn, maar wel door zorgvuldig om te gaan met wat ons nog rest aan zeldzame biotoopjes, met streekeigen soorten en plaatselijke zeldzaamheden. Maar de noodkreten van de verdwijnende soorten komen niet tot uitdrukking in het totale biodiversiteitscijfertje.

Henk Coudenys

Verspreidbladig goudveil — © Filip Keirse

De Varen
UITVAARTCENTRUM Dierik & An
Hauwaart 37 - OUDENAARDE
Hoogstraat 63 - ZOTTEGEM
www.devaren.be 0478/303.960

Op expeditie naar … Limburg!

De bedoeling van Expeditie Natuurpunt is om de natuur via een sportieve uitdaging te steunen. Als team zamel je minimum 1500 Euro in. Het geld gaat integraal naar het natuurgebied uitgekozen door het team. De lokale afdeling gebruikt dat geld om de natuur uit te breiden en soorten te beschermen.

De editie 2020 kon doorgaan maar de editie 2021 belooft een legendarische editie te worden. Hou alvast **26 en 27 juni** vrij in je agenda.

In 2021 verhuist de Expeditie naar Limburg, de groenste Vlaamse provincie. Alle deelnemers komen aan in Diepenbeek, waar hen een warm aankomstfeest wacht. En er is een grotere capaciteit op de routes: in totaal is er plaats voor een 100-tal teams die kunnen kiezen uit vijf prachtige routes:

- De Maasroute waarbij je de machtige Maas afvaart per kano en daarna door het bos, hei en grasland in Nationaal Park Hoge Kempen wandelt.
- Drie exclusieve wandelroutes: de Dommelroute, die start in Pelt, de Grote Neteroute, die in Meerhout start en de Haspengouwroute, die start in Tienen.
- Ten slotte is er een straffe fietsroute: die start in de Bourgoyen, Gent, om via de Vlaamse Ardennen, Zoniënwoud, Hageland en Haspengouw in Diepenbeek aan te komen.

Ook niet-leden kunnen deze uitdaging aangaan. Laat gerust anderen voor jouw natuurgebied op pad gaan! Spreek lokale verenigingen aan, bedrijven, de gemeente, je collega's. Wie weet hebben zij wel zin om een team te vormen voor Expeditie. Of willen ze mee helpen om promotie te maken voor de Expeditie.

Meer info:
www.expeditienatuurpunt.be of
katrien.degreef@natuurpunt.be

Natuurpunt Vlaamse Ardennen schenkt vogelvoederplek aan woonzorgcentra

Samen met Vivara, specialist in producten voor een diervriendelijke tuin, lanceerde Natuurpunt in oktober een oproep waarmee de zorgcentra in Vlaanderen een gratis vogelvoederplaats konden winnen. Uit de 160 inzendingen werden 16 winnende verpleeg- en verzorgingshuizen geselecteerd met daarbij de woonzorgcentra St-Franciscus te Brakel en Groendorp in Horebeke.

Vanaf begin december kunnen bewoners, bezoekers en personeel er genieten van dit stukje natuurbeleving aan huis. Omdat heel wat sectoren momenteel hard geraakt worden wil Natuurpunt iets terugdoen voor de maatschappij, waarbij ook de missie – het helpen en beschermen van de natuur – niet uit het oog verloren wordt. Zo is het idee ontstaan om verpleeg- en verzorgingstehuizen een hart onder de riem steken en ze een stukje natuurbeleving aan huis te bieden.

Bij de zorginstellingen wordt een complete vogelvoederplek geplaatst, voorzien van een voederpaal, reuze voedersilo, voederhuisjes, voer en een nestkast. De winter is een prachtig seizoen om de vogels van dichtbij te aanschouwen, ze zijn veelvuldig te bewonderen in de tuin en zijn druk in de weer om iets lekkers te bemachtigen waardoor ze weer bestand zijn tegen de weersinvloeden van het seizoen. Door een vogelvoederplaats te installeren trek je heel wat vogels aan zeker als het wat kouder wordt zoals nu. Op deze manier valt er elke dag wel iets te beleven. Bovendien kunnen de bewoners op die manier eind januari ook meetellen tijdens het jaarlijks Grote Vogelweekend waarbij Natuurpunt oproept om de vogels in je tuin te tellen en de gegevens door te geven.

WZC St-Franciscus te Brakel — © Filip Hebbrecht

De verantwoordelijken van de woonzorgcentra zijn alvast tevreden want zo'n vogelvoederplek brengt wat leven in het centrum, brengt de natuur als het ware naar binnen. De bewoners zien eens wat anders én het is goed voor de natuur. En als onze bewoners dieren zien, dan bloeien ze open. Daarom krijgt de voederplek in de tuin een plaats waar veel bewoners de vogels kunnen zien. En voor wie dat wat moeilijker is, zijn er de ergotherapeuten die met de bewoners tot daar kunnen wandelen.

Tel de vogels op 30 en 31 januari

Op zaterdag 30 en zondag 31 januari gaat Het Grote Vogelweekend van Natuurpunt door. Tel dat weekend de vogels in je tuin en stuur je gegevens door via www.vogelweekend.be. Zo maak je deel uit van het grootste tuinvogelonderzoek in Vlaanderen.

Filip Hebbrecht

eurabo® natuurlijk!
Bezoek onze webshop op **eurabo.be**
Bio-ecologische materialen voor energiezuinige houtbouw en renovatie
Steico flex FSC® Houtwolisolatie
Isokurk Vloer- en muurisolatie
pro clima Luchtdichting
VIBE
FSC www.fsc.org FSC® C023697
Het keurmerk voor verantwoord bosbeheer
Wij kiezen voor verantwoord bosbeheer. U ook?
10 % ISOLATIEKORTING
10% korting voor leden van Natuurpunt
• **gratis advies** aan zelfbouwers!
• **isolatie opleidingen**: eurabo.be/opleidingen
ROK 52 - Pont West 112 B-9600 Ronse +32(0)55 23 51 40
Wiedauwkaai 87 B-9000 Gent +32(0)9 216 46 40
info@eurabo.be www.eurabo.be

Compostbak omgeturnd

Nu de tuin verlost is van de, bijna jaarlijks terugkerende, omsingeling van de maïs kan ik weer opgelucht de omgeving zien. Zoals ieder jaar is dat ook het sein om aan de rand van de tuin wat bij te voederen om vinken en ander klein grut te plezieren.

Om in deze coronatijden toch iets om handen te hebben wou ik wel eens uittesten of de compostbak kon gebruikt worden als schuiltent in de hoop enkele foto's te kunnen nemen. Een camouflagenetje volstond om dat voor elkaar te krijgen, al zal het van op afstand ongetwijfeld wel hoogst belachelijk lijken om iemand in zijn compostbak te zien verdwijnen. Het geeft de uitdrukking "blijf in je kot" alvast een andere dimensie. Toen twee honden met een vrouw er achteraan passeerden was de kolder compleet.

Ook al is het soms best wel spannend, je hoeft uiteraard geen hoogstandjes te verwachten, om te twitchen moet je nu eenmaal niet op het Vlaamse platteland zijn. Vinken krijg je natuurlijk wel te zien, ze hebben aan een zonnebloempit een bek vol. Opvallend is wel dat je tussen de vinken ook soms een keep ziet zonder dat je die gehoord hebt. Na twee jaar afwezigheid was het een heuglijk weerzien met één eenzame ringmus met zijn 50 tinten bruin. Wat is het toch jammer dat deze soort de laatste jaren geruisloos verdwijnt uit onze contreien. Het bleef trouwens ook bij die ene waarneming.

De hoop om ook een patrijs voor de lens te krijgen bleek ijdel, een fazant kon er wel van af en het was, te oordelen aan de schichtigheid, nog een 'echte' ook. Ondertussen hoor je naast de veldleeuweriken ook al eens een boomleeuwerik overtrekken.

Het voordeel is dat je iets bijleert over het gedrag van deze 'gewone' soorten. Zo blijken de heggenmus en de roodborst pleinvrees te hebben. Daar waar ze dicht bij huis, beschermd door struiken, graag het door de

Keep — © Rik Desmet

Ringmus — © Rik Desmet

mezen achtergelaten afval van de pindanoten afschuimen zijn ze blijkbaar niet te verleiden om zich ook maar een paar meter op de open akker te begeven. Het groepje kneutjes (soms tot meer dan 120) houdt zich dan weer enkel op midden de akker, op zoek naar wat spaarzame onkruidzaden.

Als vinken op de grond geluiden horen die de nadering van een sperwer aankondigen, ook de haan des huizes laat zich gelden, verstarren ze volledig. Ze houden zich dan volkomen roerloos, en houden dat bijna een volledige minuut vol. Ook mezen op een sliert noten hangen er bij de nadering van een sperwer een tijdje als een standbeeld bij.

Rustig eten is voor een groepje vinken op de grond blijkbaar niet mogelijk. Bij het minste of geringste verdwijnt de groep een ogenblik in de struiken om dan aarzelend één voor één terug te keren. Bovendien blijven ze niet lang op de zelfde plaats. Ook al is er nog voldoende voedsel aanwezig, toch verdwijnen ze na een tijdje. Door steeds van foerageerplaats te wisselen proberen ze misschien predatie te ontlopen.

Een andere, spijtige, vaststelling is hoe, als je er eenmaal op let, oorverdovend veel lawaai er te horen is op het Vlaamse platteland, en daar is niet alleen de autostrade voor verantwoordelijk!

Rik Desmet

Slechtvalk 2021

Slechtvalk — © Gunther Groenez

Wie had ooit gedacht dat de slechtvalk na het verdwijnen van zijn laatste broedplaatsen op de rotsen in de Ardennen zou terug keren om dan nog heel dicht bij ons in de steden te gaan broeden? Oudenaarde betekent hier als voorbeeld natuurlijk heel wat, ook al omdat we het van dichtbij kunnen volgen via camera's. Dit dank zij de inzet van Gunther Groenez met hulp van 't stad en sponsors. Verleden jaar stond de Walburgatoren in de stellingen voor verbouwing, maar vanaf 2021 staan we weer op de eerste rij. Ook de technieken zijn al geëvolueerd en door het aflezen van de ringen krijgen we zicht op de verschillende vogels die aanwezig zijn. Zo blijft er dit voorjaar een jong mee wonen met het broedkoppel wat ongewoon is. De samenstelling van het broedpaar is ook veranderd, boeiend allemaal ...

De eerste slechtvalken bij ons broedden op de koeltoren van de centrale te Ruien en die zijn na de afbraak verhuisd naar Avelgem, op de kerk, bij de buren dus. De aanloop was een waarneming van twee roepende slechtvalken op 9 februari 2000 door Viviane Lootens, eentje vloog door naar Wallonië, de andere toen naar de centrale, het begin ... Het was toen tijdens een geleide wandeling, boven het Kluisbos, even verschieten toch. Daarna volgden andere plaatsen en nu laatst Nazareth (zie vorige Meander), maar ook al enige tijd in Deinze, Ronse, Zottegem?... en rond Gent reeds minimum drie paar. De ooit bedreigde soort doet het goed, met dank aan veel voedsel en dat zijn niet alleen stads- en reisduiven, maar ook andere vogels van spreeuwen tot steltlopers en talingen en zelfs uniek: een konijn! ... Daarbij komen dan nog de bij kunstlicht verschalkte prooien als trekkende houtsnippen en dodaarzen. De laatste tijd is er zelfs enige terughoudendheid om nestkasten te plaatsen. Zeker waar reservaten tot het jachtgebied kunnen behoren (denk aan grutto's ...).

Via Etienne Colpaert volgen hier met dank de cijfers van Deinze: eerste nest Flinn-Dossche in 2017 met 2 jongen geringd op 17/6, in 2018 een mislukt broedsel met 3 eieren, in 2019 en 2020 telkens 4 jongen, geringd resp. op 11/5 en 9/5. Ook in Deinze DSM enig nest in 2017 met toen 3 jongen geringd op 6/6 en waarvan een terugmelding op 4 maart 2019 in Lille (Fr).

We nemen dit bericht mee in deze Meander omdat slechtvalken vroeg in het jaar te zien zijn, met balts en nestelen. Februari kan al boeiend zijn, jullie zijn verwittigd, meer nieuws in volgende Meander. Aanvullende gegevens steeds welkom.

Gunther Groenez, Norbert Desmet

TUINAANLEG EN -ONDERHOUD
alle snoeiwerken
ook verlagen van bomen
MICHAEL BEKAERT
Ganzendam 9 - 9890 Vurste
T. 0497 43 01 79

CORINSURE
Verzekeringsmakelaar met een hart voor mens, bedrijf en natuur
FSMA 0690.996.524
Albert Saveryslaan, 27 - 9800 Astene
gsm: +32 476 222 983 • dirk.corrijn@corinsure.be
https://www.facebook.com/Corinsure.be

In het spoor van de strooiwagen (deel 3)

In 2011 schreef ik voor Meander een eerste stukje over de zouttolerante plantensoorten in onze wegbermen. De aanleiding toen was de snelle toename van hertshoornweegbree, een plantje uit de kustduinen dat eerst her en der en vervolgens op steeds meer plekken opdook.

Hertshoornweegbree is anno 2020 een certitude geworden: het gebeurt nog zelden dat we met de plantenwerkgroep een vierkante kilometer inventariseren zonder dat deze erin voorkomt. De klimaatopwarming werkt zijn verspreiding verder in de hand. Net als veel andere zouttolerante soorten, is hertshoornweegbree ook goed bestand tegen droogte. Zout heeft immers als effect dat het alle water uit zijn directe omgeving opzuigt. Om diezelfde reden zien we overigens steeds vaker muurpeper bloeien in onze droogste bermen. Ook dit plantje verdraagt goed zout, droogte en hitte. In heel wat tussenbermen – de grazige stroken tussen fietspaden en de rijweg – was hertshoornweegbree de voorbije zomers zelfs de dominante soort. Vooral als de grassen het opgeven in een met strooizout vervuilde strook, kent hertshoornweegbree weinig concurrentie en kan het alle ruimte innemen.

Engels gras kwam ook ter sprake in het artikeltje van 2011. Van dit plantje van de hoge schorre bestonden er toen reeds heel wat populaties in Limburgse wegbermen. In onze regio

Hertshoornweegbree — © Christine Standaert

dook deze roze voorjaarsbloeier voor het eerst in 2020 op, in een wegberm in Nazareth.

Alle soorten die ik vermeldde in mijn eerste artikel en in het vervolg hierop in 2012, lijken nog steeds in uitbreiding, al moeten deze die strikt gebonden zijn aan natte, modderige milieus toch op heel wat plaatsen aan vitaliteit inboeten wegens de lange, droge zomers. Ik denk hierbij aan platte rus, zilte schijnspurrie en stomp kweldergras.

Anderzijds kwamen er in 2020 op ons lijstje van halotolerante soorten niet alleen twee soorten van droge milieus bij – smalle rolklaver en smal fakkelgras – maar ook eentje van uitgesproken natte gronden, namelijk de zilte greppelrus. Hiervan werd welgeteld één exemplaar gevonden te Deinze, langs de Oudenaardse steenweg, tijdens een inventarisatie van de werkgroep FON. Het smal fakkelgras groeide op een drietal dicht bij elkaar gelegen locaties in Nazareth, namelijk

P.V.S.
electronic developments
ELEKTRONICA -ONTWERP, -PROTOTYPING, +HERSTELLINGEN,...
+ZAKLAMPEN FENIX
Clemmenstraat 2 unit 10, 9790 Wortegem-Petegem
T. +32 (0)55 30 03 66 - www.pvsed.com - info@pvsed.com

BEATRIJS
boeken, boeken & boeken
www.beatrijs.be
Nederstraat 42 - Hoogstraat 37
9700 Oudenaarde
Tel: 055 31 44 77, Fax: 055 30 03 45
bestel@beatrijs.be

Greppelrus — © Gilbert De Ghesquière

in de 's Gravenstraat (twee standplaatsen) en in de Steenweg Deinze. In 2015 werd het door Gilbert De Ghesquière overigens ook reeds gevonden in Eke, langs een trage weg tussen Veldstraat en Zandstraat.

De smalle rolklaver duikt echter in heel wat wegbermen in onze regio op, onder meer in Munte en in Deinze. Deze rolklaver onderscheidt zich van zijn twee bekende verwanten – de gewone rolklaver en de moerasrolklaver – door zijn lange, smalle deelblaadjes en zijn sobere, lichtgele bloemhoofdjes. Je vindt hem meestal op de uiterste rand van de wegberm, half op de rijweg of op het fietspad liggend, zelden in het midden zoals de gewone rolklaver en nooit in de grachten zoals de moerasrolklaver.

Voor de volledigheid dien ik nog de vondst van een grote populatie kandelaartje te vermelden, die in 2013 door Karel De Waele werd gedaan op een vluchtheuvel te Deinze. In het voorjaar van 2016 werden hiervan ook meerdere boeketjes aangetroffen op een met modder bedekte asfaltstrook in het bedrijventerrein Legen Heirweg bij Asper. Kandelaartje staat niet bekend als een specifiek zouttolerante soort, maar zoals alle planten die in de voorste duinen voorkomen, komt het voortdurend in contact met zout dat neerslaat uit opstuivend zeewater. Een zekere mate van zouttolerantie mag in dit geval dan ook verondersteld worden.

Het lijstje met pekelflora wordt jaar na jaar langer, ook al zijn er steeds minder dagen met nachtvorst en gladde wegen. Zou het strooizout misschien om economische redenen regelmatig opgebruikt moeten worden?

Henk Coudenys

We delen in de rouw van

We delen in de rouw van Christiane De Corte, zijn vrouw, en zijn kinderen Ann en Peter, bij het overlijden van André Depodt (°29-07-1932) op 14 oktober 2020. Samen met zijn familie was André jarenlang een zeer actief lid van Wielewaal Schelde-Leie en waren zij trouw aanwezig op veel uitstappen en reizen.

We delen in de rouw van Renaat Vermeulen (bestuurslid kern Rondom Burreken en voorzitter Minaraad Brakel) en Monique Bogaert, Eric Verhassel en Anne-Marie Vermeulen, Johan Vermeulen en Geert Staessens, Hugo Laurent en Lutgart Vermeulen (†) en Olivier Claesens en Lieve Vermeulen, haar kinderen en tevens haar kleinkinderen en achterkleinkinderen bij het overlijden van Laura Smet (°27-12-1924) op 10 november 2020, weduwe van Alois Vermeulen.

We delen in de rouw van de families Paul en Nicole De Temmerman – Van Merhaeghe, Ignace en Lieve De Temmerman – Ottevaere en José en Marie Alice Van Innis – De Temmerman bij het overlijden van hun moeder Marie-Madeleine De Ruyck (°13-08-1921) op 1 december 2020 te Heurne. Paul is bestuurslid en actief lid van kern Rondom Burreken.

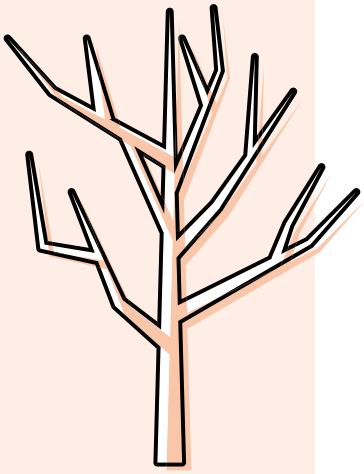

Waalse natuurvrienden

De Waalse natuurverenigingen zijn zo dichtbij en voor velen toch weinig gekend. Naar aanleiding van het verschijnen van hun honderdste uitgave van hun tijdschrift Natagora, 16 jaar na hun eerste nummer en nu met 25000 leden, kijken we eens over de grens. Ze geven een overzicht van hun werking en verwezenlijkingen en hoewel minder groot dan Natuurpunt: het mag gezien zijn!

Er zijn heel veel 'werkers', soms eerder kleine reservaten, maar met een groot inhaalmaneuver rond natuurherstel. Denken we daarbij maar aan de talrijke overgroeide en zwaar verboste kalkhellingen die met veel moeite opnieuw vrijgemaakt worden ten gunste van de flora. En de riviertjes, zeker properder dan bij ons, die prachtige valleitjes doorkruisen die al te vaak met naaldhout tot aan de oever werden dichtgeplant. Natuurherstel is er een belangrijke opdracht daar, met veel enthousiasme uitgevoerd door vrijwilligers. De schooiacties zijn talrijk en werpen hun vruchten af in aankoop. Dan zijn er ook de 'tellers'. Wat betreft de stand van de natuur is er een licht positieve trend de laatste dertig jaar, maar die staat in de schaduw door de enorme achteruitgang voor 1990. Stijgers en dalers, we kennen dat en ook hier staat bv de kievit en de wielewaal met stip bij de verliezers maar een aantal warmteminnende vlinders en zwarte ooievaar blijven de vlaggenschepen als (klimaat)nieuwkomers.

Natuurherstel is er een belangrijke opdracht

En ook daar is er veel aandacht voor de landbouw met schaalvergroting, pesticiden, draineering, biotoop- en diversiteitsverlies. Er zijn wel andere accenten met veel nieuwe aanplanten van hagen in landbouwgebied door vrijwilligers en ondersteund door de Waalse regering, met ook veel educatieve inspanningen, hameren op het belang van ecosysteemdiensten ... Onder de titel 'welk bos voor morgen' staat een belangrijke visie voor 554000 ha, of een derde van het grondgebied. Daarbij staat het onevenwicht naaldbos/loofbos centraal, met de nood aan integrale bosreservaten, beheer van everzwijnen en herten en het belang van de multifunctionaliteit in de vuurlinie.

Wat ook de aandacht trekt waren de bruine kiekendieven die het in aangrenzend Henegouwen, in de buurt van Celles, dit jaar goed deden met 4 broedkoppels en 9 jongen! Een te volgen soort die ook bij ons met wisselend broedresultaat van een drie, vier paar 'een poot aan de grond' krijgt. En wat gedacht van de rode wouwen, die ook al een paar jaar bij ons voor lente-onrust zorgen bij de vogelmannen. We weten dat die soort ver van zijn broedplaats op zoek moet naar voedsel en dan is de opmerking dat ze nestelt in Henegouwen een mooie tip. Het is ten andere een van de soorten die het goed doet met van een twintigtal nesten in België rond 1980 naar een schatting van een kleine 400 nu ... het kan ook wel goed gaan, soms.

Norbert Desmet

Jan FRANCOIS
Landmeter-expert
Gentse Steenweg 147 bus 5
9620 Zottegem
09/361 03 00
jan@aardbol.be
www.aardbol.be

LE ROY RINASSUR BVBA
Crelan
Warandestraat 17, 9810 Nazareth
T. 09 385 44 60 - 09 385 61 32
e-mail: leroy@rinassur.be
verzekeringsmakelaar nr. 13839
ALLE BELEGGINGEN - LENINGEN VERZEKERINGEN

Lieveheersbeestjes

Vloeivlieklieveheersbeestje

Wintertijd, en dan zijn insecten natuurlijk ver te zoeken. Maar ergens in een hoek van jouw woning of tuinhuis vind je misschien wel één of meerdere lieveheersbeestjes.

Lieveheersbeestjes behoren tot de orde van de kevers (*Coleoptera*) en onderscheiden zich van andere insecten door hun verharde dekschilden (elytra) en bijtende monddelen. Dit maakt een onderscheid met de wantsen, die we vorige keer bespraken. Want die hebben zuigende monddelen en zijn halfvleugelig.

De leden van de familie *Coccinellidae* zijn 1 tot 10 mm groot, en zijn makkelijk herkenbaar aan hun ronde tot ovale vorm en opvallende gekleurde schilden. Voor determinatie zijn ook de drie tarsleden, korte antennes met verdikte uiteinden (een verschil met bladhaantjes), en kaaktasters met een 'bijlvorm' op het uiteinde, van belang.

Soortenonderscheid maken we vooral door de tekening op het halsschild, en de tekening op de dekschilden en vooral het voorste deel van de dekschilden (de schildvlek centraal grenzend aan het halsschild, en de schoudervlekken). Bepaalde soorten kunnen een zeer variabele tekening in vorm en kleur hebben, waaronder het schaakbordje (zie foto op pagina 19, schaakbordlieveheersbeestje).

Waarom heten ze in het AN eigenlijk lieve*heers*beestjes?

Naast andere benamingen zoals 'kapoentje' noemen we ze in onze dialecten immers lieve*vrouwe*beestjes ('lievevraabiestjes'). In het Britse Engels zijn het '*ladybirds*', in het Amerikaans Engels '*ladybugs*'.

Er bestaan zeker geen 'lieve*transgender*beestjes', de benaming moet dan ook niet in de sekse gezocht worden, maar kent etymologisch een religieuze oorsprong.

In het Frans zijn *coccinelles* ook wel '*Bêtes du Bon Dieu/de la Vierge*,' en in het Duits '*Herrgotts Käferchen*' of '*Marienkäfer*'. In onze dialecten is er dus verwijzing naar Onze-Lieve-Vrouw, waarbij de kleur van de dekschilden (van het 7-stippelig lieveheersbeestje) zou verwijzen naar de kleur van de (rode) mantel van vrouwe Maria, en het aantal stippen naar de zeven vreugden en de zeven smarten van Maria.

Heeft de paternalistische Dikke Van Dale dan beslist over deze benaming in het AN? Navraag bij taalunie.org leert mij dat ze het daar ook niet goed weten, waarschijnlijk is dat ergens rond 1700 gebeurd.

Lieveheersbeestjes behoren zeker tot de meest 'aaibare' insecten. Hun kleurige schilden zorgen er ook voor dat ze de cover halen van menig insectenboek.

Ze komen ook voor in veel volkswijsheden. Zo zou het doden ervan ongeluk teweegbrengen. De Zwitsers geloven zelfs dat de lieveheersbeest-

jes de baby's afleveren (opgelet: desinformatie, voortschrijdend inzicht leerde ons dat de ooievaars deze taak op zich nemen).

In ieder geval hebben ze niet de reputatie van schadelijke insecten als bladluizen, of sommige rupsen. Integendeel, ze zijn zelfs ingezet als verdelger van bladluizen (verder meer hierover).

Lieveheersbeestjes ondergaan een volledige metamorfose (ei/larve/pop/adult), nog een verschil met wantsen. De eitjes zijn langwerpig, meestal ovaal en lichtgeel tot dieporanje gekleurd, en worden meestal afgezet op bladeren of stengels. In groepen tot 50 eitjes kunnen er meer dan 1000 eitjes gelegd worden, die 4 tot 10 dagen later uitkomen.

De meeste lieveheersbeestjes zijn bladluizenjagers, een verse larve zuigt de lichaamsvloeistoffen van de luizen, grote larven kunnen ook lichaamsdelen opeten.

Bij de larven van sommige soorten, waaronder het 7-stippelige, is ook wel eens kannibalisme vastgesteld.

De larve doorloopt 4 fasen, waarna het achterlijfspunt aan een blad of stengel wordt gehecht en verpopt. Na enkele dagen komt het volwassen ex. tevoorschijn, het 'uitsluipen'. Op dat moment heeft het nog niet zijn definitieve kleur (zie foto hiernaast), en moeten de vliesvleugels nog uitharden.

Het zijn dus beruchte luizenvreters, soms generalist, soms gespecialiseerd in één soort blad- of schildluis. Het zijn trouwens vooral de larven die de meeste bladluizen verorberen (zie foto onderaan).

Een gekend verhaal hierbij is dat van het Aziatische lieveheersbeestje (*Harmonia axyridis*), dat we bij ons kennen in drie varianten (zie verder). Als luizeneter par excellence werd deze soort een twintigtal jaren geleden in onze contreien (commercieel) uitgezet ter verdelging van bladluizen, dit in het kader van biologische bestrijding. Al snel werd echter duidelijk dat deze exoot ook onze inheemse lvh-beestjes lust, en werd gevreesd voor ondermeer het verdwijnen van het 7-stippelig lieveheersbeestje (*Coccinella septempunctata*). Het is een feit dat *H. axyridis* actueel alomtegenwoordig is, maar mijn ervaring

7-stippelig uitgeslopen

is dat de andere soorten de laatste jaren toch goed standhouden. Bij het checken in mijn eigen tuin kom ik aan ongeveer 50/50.

Parende lieveheersbeestjes, waarbij het mannetje het vrouwtje met zijn voorpoten omklemt, zie je vooral in het voorjaar. Hier kan je ook soms de seksen onderscheiden, want verder is er op het bovenaanzicht geen onderscheid wat kleur of lichaamsbouw betreft (de buikplaatjes geven wel een indicatie van het geslacht).

Lieveheersbeestjes zijn onsmakelijk voor vogels of andere insecten, vandaar dat ze met hun waarschuwingskleuren meestal opvallend zichtbaar zijn. Is er toch gevaar, dan trekken ze poten en antennes in en blijven ze doodstil, zoals iedereen al wel eens gezien heeft. Indien dat niet volstaat kunnen ze zelfs uit hun poten een oranjegele, bittere vloeistof afscheiden.

Wie hebben ze dan te vrezen? Zoals bij vele andere insecten vormen kleine wespen de vijand. Van de schildwespen (*Braconidae*) is *Dinocampus coccinellae* gespecialiseerd in *Coccinellidae*, vooral in het algemene 7-stippelige beestje.

7-stippelige larve

Lieveheersbeestjes bezetten diverse biotopen. Sommige hebben geen voorkeur, andere kiezen voor naaldbossen, waaronder het oogvlekllieveheersbeestje (zie foto pagina 19), voor loofbossen, moerassen (negentienpuntlieveheersbeestje) of heide.

In België komen meer dan zestig soorten lieveheersbeestjes voor. De meerderheid is gemakkelijk in het veld herkenbaar. Enkel de kleine (dwerg) kapoentjes kan je maar met een microscoop herkennen. Deze laatste soorten gaan we hier echter niet bespreken.

Voor determinatie is er nu ook de European Ladybirds app, zoals in de vorige Meander vermeld door de Mediawatcher ('Ze zijn zo lief...').

Een goede website is kerbtier.de, waar ook de andere kevers op te vinden zijn.

Welke soorten kunnen we, naast het populaire 7-stippelig beestje en het algemene citroenlieveheersbeestje, bij ons nog zoal vinden? Enkele voorbeelden:

Viervlekllieveheersbeestje

Viervlekllieveheersbeestje
(*Exochomus quadripustulatus*):
Eerder klein (3-5mm) zwart lieveheersbeestje met vier rode stippen. Determinatiekenmerk is de kommavormige schoudervlek, waardoor het niet te verwarren is met het 2-stippelig lieveheersbeestje, heidelieveheersbeestje, of *Harmonia axyridis f* ...

Vloeivlekllieveheersbeestje
(*Oenopia conglobata*):
Gemakkelijk te herkennen aan de rozig gekleurde dekschilden; onregelmatig gevormde vlekken.

Heidelieveheersbeestje

Heidelieveheersbeestje (*Chilocorus bipustulatus*):
Klein (max. 4mm) lieveheersbeestje, rode vlek op de dekschilden lijkt een smalle dwarsband.
Zeldzaam, ondanks benaming ook bij ons te vinden, bvb. bij appelbomen.

Tweestippelig lieveheersbeestje

Tweestippelig lieveheersbeestje
(*Adalia bipunctata*):
Komt voor in twee vormen: rood met op elk dekschild één zwarte stip, of zwart met op elk dekschild twee stippen.

Tienstippelig lieveheersbeestje

Tienstippelig lieveheersbeestje
(*Adalia decempunctata*):
Een variabele soort, meest voorkomende vormen: zwart met grote oranje-rode stippen of rood met kleine zwarte stippen die een horizontale rij over de twee dekschilden vormen.

Negentienpuntlieveheersbeestje

Negentienpuntlieveheersbeestje
(*Anisosticta novemdecimpunctata*):
Gemakkelijk herkenbaar aan de langwerpige vorm, en de bleekoranje kleur met vele zwarte stippen. Leeft vooral in een vochtige omgeving.

Ruigtelieveheersbeestje
(*Hippodamia variegata*):
Makkelijk herkenbaar aan de langwerpige vorm, en de typerende zwart-witte tekening op het halsschild. Vooral te

Ruigtelieveheersbeestje

vinden in droge graslanden, vooral op Sint-Janskruid en Jacobskruiskruid.

Schaakbordlieveheersbeestje (*Propylea quatordecempunctata*):
Beestje met een zeer variabele kleurschakering en tekening, dat wel herkenbaar is aan de eerder rechthoekige vlekken. Van bovenaf gezien kan je er (meestal) een soort 'smiley' in herkennen.

Schaakbordlieveheersbeestje

Oogvleklieveheersbeestje

Oogvleklieveheersbeestje (*Anatis ocellata*):
Roodoranje, groot lieveheersbeestje dat gemakkelijk te determineren is omdat de zwarte vlekken op de dekschilden een fijne lichtgekleurde rand hebben.

Harlekijnlieveheersbeestje (*Harmonia quadripunctata*):
Een roodoranje soort met zwarte stippen, ook op het halsschild ('kattenpoot'). De tekening op de dekschilden is nogal specifiek, het lijkt wat of het inkleuren mislukt is.

Harlekijnlieveheersbeestje

Roomvleklieveheersbeestje

Roomvleklieveheersbeestje (*Calvia quatordecemquttata*):
Een bruinrood lieveheersbeestje met zeven witte stippen, een bladluiseter die vooral gevonden wordt op meidoorn, esdoorn en linde.

Meeldauwlieveheersbeestje

Meeldauwlieveheersbeestje (*Halyzia sedecimguttata*):
Oranjekleurig lieveheersbeestje, wat lijkt op het tienvleklieveheersbeestje, maar de stippen zijn kleiner en ronder. Leeft voornamelijk van meeldauw, vandaar de benaming.

Veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje (*Harmonia axyridis*):
Zoals al vermeld een exoot, een relatief grote soort die hier nu ruim verspreid is. Determinatie kan dikwijls aan de hand van het halsschild, dat doorgaans grote witte hoeken heeft, je kan er soms ook een zwarte W-vorm in herkennen. Komt bij ons voor in een aantal variëteiten, waarvan de meeste als:

- *forma succinea*: oranje tot rood met veel zwarte stippen, maar ook soms zonder;
- *f. spectabilis*: zwart met vier oranjerode stippen;
- *f. conspicua*: zwart voor twee grote oranjerode stippen.

Voor een overzicht van alle Belgische soorten kan ik natuurlijk verwijzen naar www.waarnemingen.be.

Mijn eerste artikel over insecten vorig jaar behandelde de zandbijen, in volgende Meander zal ik hun grootste vijanden bespreken: de wespbijen.

Johan Raes (tekst & fotografie)

n.v.d.r. Het toeval wil dat het laatste nummer van het onvolprezen La hulotte een hoofdstuk wijdt aan één van de parasieten van het lieveheersbeestje. Wat volgt is een horrorverhaal waarin ook een belangrijke rol weggelegd is voor een virus, dat klinkt ons tegenwoordig bekend in de oren ...

Het verhaal begint met een 5 mm groot sluipwespje dat met een scherpe legboor een eitje deponeert in een lieveheersbeestje. Op het moment dat de larve uit het ei komt lost het membraan van het ei ook honderden kleine cellen die opzwellen met de voedingsstoffen uit het bloed. De larve hoeft dan maar die cellen leeg te zuigen. Na een drietal weken is de larve zo groot dat ze het lijf van het lieveheersbeestje moet verlaten. Bij het injecteren van het eitje werd er namelijk ook een virus geïnjecteerd. Dat virus verspreidt zich in het zenuwstelsel van het lieveheersbeestje, neemt de controle over en zorgt er voor dat het zich niet meer kan bewegen, het sein voor de larve om uit haar keurslijf te ontsnappen. Ze verpopt zich tussen de poten van het zombie lieveheersbeestje en profiteert zo nog van de waarschuwingskleuren. Je zou denken dat daarmee het verhaal af is maar op zijn beurt kan de cocon het slachtoffer worden van een ander sluipwespje.

(La hulotte nr 110, www.lahulotte.fr)

Voedselarmoede in de natuur

Hoe belangrijk voedsel is blijkt uit het effect van bijvoederen: als je dat het hele jaar doet dan kan een plaatselijke populatie ringmussen of huismussen zich tijdelijk herstellen.

Ik herinner me dat er een paar jaar geleden in een tuin in Elsegem (bij T Helsloot) meer ringmussen zaten dan in alle buurgemeenten samen en dat op den buiten! Zelf kon ik ook zo de huismussen op drie jaar van één naar zes nesten brengen met doorlopend voederen van een mengeling kippenvoer en zonnebloempitten. De aanwezigheid van kippen en hun voederbak is ten andere vaak een kans om mussen te behouden. Dit jaar bestond de groep uit bijna veertig mussen tegen het einde van het broedseizoen. Dit is de leuke kant van het verhaal, alhoewel het effect als je stopt met voederen snel minder goed wordt … Bezint dus voor je begint, maar misschien te overwegen deze winter?

De aanzet van dit artikel kwam mee binnenwaaien met de melding dat 18000 buizerds dit najaar richting België kwamen, samen met honderden rode wouwen … Euforie in vogelwaarnemersmiddens. Diezelfde dag reed ik van Gent naar Waregem over de E17 en bij het zien van de immense velden waar nu maïs groeit in vervanging van de graasweiden, nog niet eens zo lang geleden, kwam het besef dat vele van die vogelmigranten zullen sterven van de honger. Het akkerlandschap bij ons is steeds kaler en armer en de oude graslanden met pieren en muizen zijn verdwenen. De akkers zelf hebben ook steeds minder te bieden en misschien is het tekenend dat kraanvogels in aantal toenemen omdat die makkelijker hun winter doorkomen oa. op de maïsvelden zuidelijker, wij allen blij! Samen met veel watervogels zijn het de winners. Akkervogels, insectenetters (denk aan zwaluwen) en blijkbaar ook nu bosvogels vertonen een neerwaartse trend, watergebonden soorten doen het duidelijk beter (recent rapport WWF, SOVON NI).

Vermoedelijk is het tijdens de trek al behelpen om hun kostje bij mekaar te scharrelen. Als we zien hoe kleine zangvogels op hun trek op twee dagen zoveel gewicht verliezen, dan is het broodnodig dat er rijke gebieden zijn om bij te tanken. Ook al zijn het vaak slechts snippers groot, onze reservaten zijn hiervoor zeer belangrijk! Heel die horde kan vrijwel ieder jaar op steeds minder plaatsen terecht: de gemakkelijke stapstenen om tijdens de trek weer op te vetten zijn overvraagd en rap leeg gegeten. De kans is ook groot dat daar te veel 'autochtonen' aan tafel komen: de buizerd die een muis wil vinden in de Vlaamse Ardennen moet wellicht opboksen tegen de plaatselijke buizerd, bosuil, vos, katten, kraaien, reigers en co en dan nog opletten dat bv zaaigraan niet te veel behandeld is waardoor die muis een slecht smaakje kreeg of erger … En al wat zuidelijker trekt heeft te maken met ook nog schietgrage bewoners, zeker ook onderschat naast een wispelturig klimaat, ook al een moeizaam werkpunt.

Voedsel, cruciaal in het overleven! En belangrijk ook in het beheer van

Sciurus Boomverzorging

Bomen zijn bepalend voor de uitstraling van uw tuin en de omgeving.

Kies voor de juiste boom op de juiste plaats en behoedt u voor overdreven onderhoudswerken. Goed onderhouden oudere exemplaren kunnen perfect veilig gehouden worden. Kies bij bouwwerken vooraf voor een professioneel advies zodat statige bomen behouden kunnen worden. Soms zijn gespecialiseerde snoeiwerken noodzakelijk of kan de boom niet meer behouden worden.

Sciurus Boomverzorging staat garant voor professioneel advies bij aanplant, aangetaste bomen, constructiewerken, gespecialiseerde snoeiwerken, demonteren en vellen.

Pieter Heyse | sciurusboomverzorging@gmail.com | 0486 86 99 12

onze natuurgebieden: een stereotiep, niet geëvalueerd maaibeheer en soms ook in reservaten en wegbermen verarmt op termijn de insectenfauna en zo het voedsel voor vogels ea., ook al wegens het wegvallen van zaden en bloeiende planten over een aaneensluitende periode. Bossen kopen en beschermen is één, maar als men de omliggende voedselrijke oude weiden loslaat of ook omzet naar bos of over laat aan de maïsboer, dan vermindert ook de natuurwaarde van dat bos erg snel. Voor veel bosbewondende vogels komt dat neer op langere voedselvluchten. Komt daarbij de scherpe aflijning van bos naar akker, waar stikstof en pesticiden slechte buren zijn, daar is veel werk aan de winkel. Onze beken nog te veel als open riolen en de betere beken en waterlopen dan weer vaak slecht beheerd door de wateringen. De voorbeelden zijn (te) talrijk ... En bij beschermingsacties kan het soms ook beter of meer overwogen: we kunnen honderden nestkasten voor eikelmuizen ophangen, maar als het voedsel ontbreekt ... en die soort is dan nog grotendeels ongeveer een alleseter.

We kijken daarbij ook als natuurliefhebbers te vaak naar de winners en die zijn er ook natuurlijk: de oehoe, de kraaien, de kraanvogels en zilverreigers ... en ook naar mindere goden als de spechten in goed beheerde bossen met veel dood hout, met meer soorten paddenstoelen. Maar (te) vaak kijkt men door de roze bril naar een spectaculaire nieuwkomer en schuift men het grote verlies van de laatste dertig jaar te veel onder de mat. Biodiversiteit: een van de holle woorden en bron van veel retoriek, maar alles wijst er op dat het herstel moeizaam tot vrijwel onbestaand is in veel biotopen. Van akkers is dat ons ondertussen wel bekend maar het was toch verschieten als de bossen ook eens worden doorgelicht. En inderdaad het is er een stille lente geworden vergeleken met dertig jaar terug, ondanks beheer en ronkende woorden. En de coronatoeloop in de bossen is ook jullie niet ontgaan, maar of dat nu goed nieuws is blijft de vraag, misschien is dit een twijfelende aanzet inzicht en respect? Ook hierbij belangrijk is het preventief sturen en beheersen van recreatie bij de inrichting van bossen en reservaten, iets om verstandig mee om te gaan. Met hierbij de (persoonlijke) vraag of we soms niet te naïef zijn in het vertrouwen in het gezond verstand en respect van 'de mensen'.

Er is een moeizame trend van vergroening, in tuinen is het in zachte opmars en in sommige gemeenten ook, maar moeizamer in de groendiensten.

Of het anders kan is een moeilijke vraag en hangt af van het inzicht bij beleidsmakers en ook bij natuurliefhebbers. Wat is het effect op de natuur is nog veel te weinig de vraag. Er is een moeizame trend van vergroening, in tuinen is het in zachte opmars en in sommige gemeenten ook, maar moeizamer in de groendiensten. Natuurpunt doet zijn best met aankopen en beheren, uiteindelijk een reddingsoperatie, net als andere goedbedoelde initiatieven. Maar de indruk groeit dat op grotere schaal het dweilen blijft met de kraan open: er is nog steeds snelle afbouw van de open ruimte met vaak omstreden adviezen, ook het recente herschikken van het Europese landbouwbeleid is een belangrijke tegenwind, het niet aan banden leggen van pesticiden en stikstofimpact, de virusplagen met nu ook de vogelgriep ... Maar er wordt gewerkt door vage administraties aan 'de staat van de natuur' met ronkende instandhoudingsdoelstellingen allerhande, wat een woord!

Hoopgevend in deze donkere tijden zijn de mensen die het goed menen en op veel vlakken doen wat goed is voor mens en natuur en milieu en wie weet volgt ooit de politiek volmondig. Er is alvast een nieuwe aanzet met zoveel goede artikels rond het belang van natuur, klimaat, ruimtelijke ordening ... Initiatieven voor akkerfauna en -flora en nieuwe inzichten bij beheer en een Vlaamse milieuminister die probeert de rug te rechten rond milieu en ruimtelijke ordening en ... jacht, jawel, dat is lang geleden! Vertrekken van uit de invalshoek meer voedsel in het natuurbeheer kan nieuwe wegen openen? We kunnen maar ons best doen in dit nieuwe jaar en ja wie weet eens meer een vuist maken, dat zou goed zijn!

Norbert Desmet

www.ferynjan.be info@ferynjan.be

JAN FERYN BVBA milieuconsulent

Bijzondere vogelwaarnemingen

NAJAAR 2020

Het najaar: de dagen worden korter en frisser (al moeten we de laatste jaren dat met een korreltje zout nemen). Het sein voor heel wat soorten om de grote trek aan te vatten. Het heeft iets magisch en surreëel hoe een vogeltje van een paar gram zoals bv. de bosrietzanger elk jaar opnieuw de Sahara doortrekt naar Oost-Afrika. Welke bijzondere waarnemingen werden er gedaan in onze regio?

In september is voor enkele soorten de trek al volop bezig. De gierzwaluwen zijn al weg. De wespendieven vertrekken. Drie geoorde futen lieten zich zien op de Callemoeie (TNA). Daar werd ook een zilverplevier gezien (NVW), net als in Petegem-Leie (EDV). Deze kustsoort wordt zelden gezien bij ons met slechts 7 waarnemingen sinds 2000. Ook bonte strandlopers lieten er zich af en toe bewonderen, net als een grote mantelmeeuw (WSI), een dwergmeeuw (NVW), een zwarte stern (LNE), een lepelaar (JDW), een kleine zilverreiger (BDE, TNA) en kruisbek (NVW). Op de Tweelingsputten in Eke verbleven 3 dwergmeeuwen (JDW) na een najaarsstorm. Een zwarte ooievaar vloog over St-Denijs-Boekel (AGO). Twee kleine zilverreigers baanden hun weg over Zingem (DVDP). Visarenden werden gezien in Eine, Petegem, Bachte-Maria-Leerne en Zulte. Havik werd gezien in Wannegem-Lede (NVW) en Dikkelvenne (DDS). In Hillegem vloog een blauwe kiekendief over (WDG). Een velduil vloog over Astene (KVE, VLO). In het Paddenbroek te Berchem riep een draaihals (TLI). In het Kluisbos werd een middelste bonte en zwarte specht gezien (CVDG). Een smelleken joeg op Franskouter in Boekel (HVE). Roepende bladkoningen werd in Eine (DDG) en Nederename (BDE) gehoord. Deze voorheen zeldzame soort duikt steeds vaker op bij ons. Een beflijster

Bosrietzanger — © Gerard Mornie

Siberische tjiftjaf — © Thijs Lietaer

werd gezien in Sint-Lievens-Houtem (PHE). Grauwe vliegenvangers werden gezien in Zingem (CDM) en Ronse (RWE). Bonte vliegenvangers op doortrek werden opgemerkt in Hundelgem (DKA), Gavere (JaVH) en Eine (DDG). Gekraagde roodstaart dook ook op op 7 locaties binnen de regio. Ook paapjes op doortrek werden op verschillende locaties gespot. Een duin- en roodkeelpieper trokken over Franskouter alsook een ortolaan (HVE).

In oktober vond ook Eurobirdwatch plaats waarbij zoveel mogelijk trektelposten over heel Europa tegelijkertijd bemand worden. Ook onze regio droeg haar steentje bij. De telposten in Mater (Hoge Dumpel) en Machelen langs de Leie werden van tellers voorzien. Voor de gelegenheid werd ook de oude telpost op de Hotond terug nieuw leven ingeblazen. De trektelpost van wijlen Geert Colembie werd ook enkele keren bemand, al moesten we het helaas stellen zonder Geerts expertise.

In oktober zat er een toendrarietgans (DVDP) op de Donk in Oudenaarde. Verschillende groepen kolganzen werden op doortrek gezien. De grootste groep: 44 ex TTP Hoge Dumpel (LVDL). Op de Weiput te Zingem zat nog een zomertaling (BDE). Een brilduiker en een zwarte stern zaten op de Tweelingsput in Eke (TMA). Een bontbekplevier (JDW) bezocht de Callemoeie net als nog enkele bonte strandlopers, waaronder 5 ex (WSI) in het begin van maand. Bokjes werden gezien in de Snippenweide (DDG), Eine/Hermelgem (GGO) en de Grootmeers in Zingem (BDE). Een zwarte ooievaar rustte even uit in de Langemeersen te Petegem (BHE). Een koereiger, al de derde dit jaar, trok over Oudenaarde (NGE). Een purperreiger werd opgemerkt vanop TTP Hotond en er

vloog ook eentje over de Reytmeersen (ADV). Een kleine zilverreiger zat aan de centrale in Ruien (LDC). Halverwege de maand oktober was er een opvallende buizerdtrek, met enkele dagen na elkaar grote bellen die vaak heel hoog overtrokken. Grootste bel: 52 ex (DDG), hoogste dagtotaal: 114 over TTP H. Dumpel. Haviken werden gespot over Kwaremont, Semmerzake, Eine, Mater en Hillegem. Er waren ook 7 waarnemingen van blauwe kiekendief en een 20-tal rode wouwen. De immer imposante zeearend vloog over Oudenaarde (NGE), de tweede dit jaar. Een juveniele steppekiekendief werd gezien op Franskouter (HVE). Velduilen trokken over Semmerzake (TMA), Deinze (KVE), Schorisse (LNE, BDE, LVDL, TNA) en Petegem (LVDW). Een zwarte specht werd opgemerkt in het Parkbos/Uilenbroek te Lierde (LNE). Smellekens in Petegem-Leie, Mater en Eine. In Zingem werd nog een bladkoning gehoord (JaVH). Appelvinken werden tot drie keer toe gezien over Sint-Maria-Latem (HVE). Een kleine barmsijs vloog over Eine (DDG). Een kruisbek vloog langs de Hotond (XTE). Een ijsgors over Franskouter in Boekel (HVE).

De meeuwenslaapplaats aan de Callemoeie leverde tot max. 6 Pontische meeuwen op, 2 geelpootmeeuwen en 2 zwartkopmeeuwen. (BDE, NGE).

In november zwakt de trek wat af. De grote meute is gepasseerd, maar de beweging stopt nooit helemaal. Zo werd over Asper een groep van 33 kleine rietganzen gezien (JaVH). Ook enkele groepjes kolganzen werden nog op verschillende locaties overvliegend gezien. Op de Callemoeie zat een middelste zaagbek (NGE) en een geoorde fuut (EDV). Een andere geoorde fuut zat op de Tweelingsputten te Eke (TMA). Een kraanvogel vloog over Bos t'Ename (PBL). Het aantal waarnemingen van blauwe kiekendief gaat in november ook crescendo, verdeeld tussen trekkers en pleisteraars. Daartussen ook nog 9 waarnemingen van rode wouwen. Twee smellekens werden gezien rond TTP Hoge Dumpel (LVDL, LDV). In het zuiden van de regio werd de oehoe ook opnieuw gehoord. De winterroesten van ransuilen raken stilletjes aan ook meer gevuld, al is het aantal roestplaatsen wel sterk teruggelopen in de laatste jaren. De middelste bonte specht, *mibo* in vogelkringen, werd in Bos Terrijst gezien (FDW). Een zwarte specht werd in Zulzeke gezien (GBO). Een erg late beflijster vloog nog over Michelbeke (DBO). De enige waarneming van de ooit algemene grote lijster was nu te vinden in een tuin in Etikhove (JCO). In het Paddenbroek in Berchem vlogen 2 appelvinken over (TLI) en aan de Bolveerput te Semmerzake zat er ook eentje (TMA). In het Paddenbroek werd ook een zeldzame Siberische tjiftjaf geringd (TLI).

Waarnemingen uit de regio VA+ kunnen ingevoerd en geraadpleegd worden op www.vwg-vlaamseardennenplus.be

Dimitri Van de Populiere

De zwartkop en de appel ...

Steeds meer zwartkoppen zijn in december te zien in onze tuinen allicht, ja, die opwarming. Toevallig probeerde ik omwille van de verstandhouding tussen katten en onze schaarse merels een compromis door de appels niet meer op de grond, maar aan het uiteinde van gesnoeide takken te spietsen. En tot mijn verwondering is het nu de tweede winter dat er regelmatig een of twee zwartkoppen (een mannetje en een vrouwtje) daar komen aan pikken. We zagen die verleden winter tot het voorjaar. Daarnaast ook al eens een roodborst, een huismus, een koolmees die er even van snoepen ... En uiteraard een merel. De koperwiek is niet te verleiden ... Toeval? Dat blijkt niet, want ook Thijs Lietaer, vogelringer, probeerde dat in zijn tuin en jawel, ook al een paar zwartkoppen zijn deze winter de wereld ingestuurd met een blinkend nieuwe ring ...

Misschien met de winter in aantocht ook eens te proberen en laat het ons aub eens weten of het werkt??

Norbert Desmet

Zwartkop — © Gilbert De Ghesquière

© Johan Cosijn

Te veel wandelaars of te weinig natuur?

De schaarse natuurgebieden in Vlaanderen werden de laatste maanden zowat plat gelopen. Nu andere ontspanningsmogelijkheden wegvielen ontdekte de Vlaming massaal weer de geneugtes van het wandelen en dat doet men nog altijd bij voorkeur in een groen kader.

Dat was in Bos t'Ename niet anders. Op zaterdag namiddag 7 november bijvoorbeeld leverde een telling op de parkings in Ename, Mater en Volkegem 250 à 300 extra auto's op. Aan gemiddeld 3 personen per auto betekent dat 750 à 900 wandelaars. Aangevuld met de bezoekers te voet of per fiets mag men er van uitgaan dat er op dat ogenblik minstens 1500 personen in het gebied rondliepen. Die wandelaars waren afkomstig uit heel Vlaanderen – zelfs uit de Antwerpse Kempen en Limburg – en Brussel. Ook in andere gebieden zoals het Burreken, het Kluisbos, Muziekbos ea. leidde de toeloop tot parkeerproblemen en overlast voor de omwonenden, met vrijwel nergens enig toezicht. Soms gaf de drukte aanleiding tot wrevel over loslopende honden en achtergelaten afval, mountainbikers die de paden niet volgen, te grote drukte zodat het soms leek alsof het Vlaamse fileleed zich verplaatst had naar de natuurgebieden en men zich zelfs verplicht zag om ook in de natuur het verfoeide masker te dragen.

De natuur werd zo slachtoffer van eigen succes en in veel gebieden was de oppervlakte te klein om ook nog voor fauna voldoende rust te bieden en flora en bodem afdoende te beschermen tegen overbetreding. Zo vroeg ook het Agentschap voor Natuur en Bos aandacht voor de kwetsbare, maar in dit seizoen onzichtbare, boshyacinten van de Vlaamse Ardennen.

Enerzijds is dit uiteraard toe te juichen en wie weet leidt dit zelfs tot een langdurig – om het modewoord duurzaam niet te hoeven gebruiken – hoger draagvlak voor natuur, zowel bij 'de burger' als bij de overheden. Anderzijds heeft dit in veel gebieden bloot gelegd dat de oppervlakte natuur in Vlaanderen te klein is om aan alle functies te voldoen. Men kan zich afvragen of men in de voorbije decennia niet al te veel de nadruk gelegd heeft op openstelling – natuur voor iedereen – en of dat niet ten koste gegaan is van de oorspronkelijke functie en die is toch nog altijd, of zou moeten zijn, het beschermen van de kwetsbare natuur. Delen van reservaten volledig afsluiten ter bescherming van al te fragiele natuur hoeft nu eenmaal geen taboe te zijn! En door de drukte werd dit extra onderstreept. De nieuw aangelegde stadbossen van Gent met een goede en duidelijke wandelinfrastructuur kunnen als voorbeeld dienen hoe we preventief op die nieuwe toestand kunnen inwerken: meer nieuwe natuur en betere bescherming van de oudere, rijke natuur.

Ondertussen bleek ook dat het landbouwgebied voor wandelaars even aantrekkelijk is als een industriegebied .... En dat hoewel de landbouw zichzelf graag promoot als de beschermer van het landschap. Misschien zou je de druk van de natuurreservaten evengoed kunnen verlichten door het landbouwgebied aantrekkelijker te maken en te vergroenen, mits de nodige compenserende maatregelen voor wie in dat landschap werkt. Is het gevaarlijk te stellen dat, als het landbouwgebied terug echt natuurvriendelijker wordt, met meetbare resultaten!, de noodzaak voor natuurverenigingen minder groot wordt om gronden op te kopen? De realiteit is immers dat in de huidige omstandigheden enkel opkopen enigszins perspectief biedt op natuur.

Het valt nog af te wachten hoe dit verder evolueert. Heeft de Vlaming nu de smaak te pakken of is dit, eenmaal het vaccin er is, een kort intermezzo geweest? Hopelijk stapt straks iedereen niet weer vrolijk het vliegtuig op voor een onredelijk goedkope maar klimaatnefaste citytrip.

Rik Desmet

KALENDER januari - april 2021

UUR VAN VERTREK/EINDE
PLAATS VAN AFSPRAAK
TOELICHTING
GIDS
BIJZONDERHEID
CONTACTPERSOON
ZEKER MEEBRENGEN

HRZ: Natuurpunt afdeling Herzele
HOU: Natuurpunt afdeling Houtem
JNM: Jeugdbond voor Natuur en Milieu
KBE: Kern Werkgroep bos t'Ename
KR: Natuurpunt afdeling Kruisem
KRB: Kern Rondom Burreken
MOW: Milieufront Omer Wattez vzw
NWB: Nationale Werkgroep Botanie
OUD: Natuurpunt afdeling Oudenaarde-plus
PWG: Plantenwerkgroep Natuurpunt Vl. Ardennen-*plus*
PAWG: Paddestoelenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
RLVA: Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen
RO: Natuurpunt afdeling Ronse
TLES: Natuurpunt afdeling Tussen Leie en Schelde
TW: Trage Wegen vzw
VA: Natuurpunt afdeling Vlaamse Ardennen
VA-plus: Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
VUB: Vrienden van het Uilenbroek
VWG: Vogelwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
WMB: Werkgroep Munkbosbeekvallei
WMBV: Werkgroep Maarkebeekvallei
ZV: Natuurpunt afdeling Zwalmvallei
ZWG: Zoogdierenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*

Om u als deelnemer optimaal te beschermen zijn er richtlijnen voor deelnemers opgesteld. Alle info om 'corona-proof' aan de activiteiten deel te nemen kan je lezen via https://www.natuurpunt.be/pagina/corona-proof-activiteiten. In geval van twijfel kan je best informeren bij de verantwoordelijke voor de activiteit.

1 december 2020 tot 28 februari 2021

Winterzoektocht in het stadsbos Deinze

- Zorghotel De Ceder, Parijsestraat 34 te Astene.
- Zie laatste pagina van deze Meander.

Zaterdag 16 januari

ZV: Werkdag Middenloop Zwalm

- 10u - 16u
- Wordt rondgestuurd ifv de uit te voeren werken. Mail contactpersoon voor opname in de mailinglist.
- Koen Gintelenberg; koen.gintelenberg@telenet.be

RO: Beheerwerken in reservaat De Pyreneeën te Ronse

- 10u – 16u
- Aan de boomgaard Waaienberg/ Bossenberg te Ronse
- Met spade graven van 2 à 3 vuursalamanderpoelen. De poelen, die zullen dienen als voortplantingsplaats voor de vuursalamander, worden in het bos aangelegd. De omliggende waardevolle vegetatie zal door deze werkwijze minimaal beschadigd worden. Wij voorzien een drankje voor de medewerkers.
- Philippe Moreaux
- Philippe Moreaux, 0476 492 461 moreauxphilippe1951@gmail.com
- Goed schoeisel, best laarzen, warme kledij, een spade, werkhandschoenen en pic nic.

OUD: Knotwerkdag Langemeersen

- 9u – 16u
- Meersstraat Wortegem-Petegem (Petegem a/d Schelde)
- Onderhoud van knotwilgenrijen in het reservaat. Hout wordt verdeeld onder medewerkers die ganse dag helpen knotten.
- Afhankelijk van de Coronamaatregelen die van toepassing zijn zal er niet of wellicht in zeer beperkte groep kunnen geknot worden.
  Inschrijven verplicht via Natuurpunt.be. Verdere info op https://www.natuurpunt.be/afdelingen/natuurpunt-oudenaarde-plus#
- Paul Cardon, 0474 39 02 77 cardon.paul@gmail.com
- Takkenschaar, zaagje of hakmes meebrengen

Zondag 17 januari

ZV: Nieuwjaarswandeling Kloosterbos/Vossenhol

- 10u - 13u ! Gelieve vooraf de website te raadplegen om te weten of deze wandeling kan doorgaan
- Kruispunt Assensveld met Bonte, Zottegem
- Nieuwjaarswandeling doorheen het Kloosterbos en Vossenhol
  Info: https://www.natuurpuntzwalmvallei.be/zwa_kalender_2021.html
- We zullen aansluitend aan de wandeling (10u-12u) nog een receptie organiseren in lijn met de dan geldende maatregelen ivm Covid-19 (12u-13u)
  Niet parkeren in Assensveld
- Koen Gintelenberg; koen.gintelenberg@telenet.be
- Schoeisel aangepast aan de weersomstandigheden

KRB: Winterwandeling met aansluitend nieuwjaarsdrink

- 14u-16u.
- Kerk te Zegelsem
- Een mooie landschapswandeling door het hart van het Burreken. Vanaf 16u aansluitend nieuwjaarsdrink in de Kerk van Z egelsem.
- Dirk Criel, Ludo Vanderlinden
- www.burreken.be
- Ludo Vanderlinden, tel 0479/46.69.37, contact@burreken.be
- Stevige stapschoenen

Donderdag 21 januari

MOW + Derdedonderdagwandeling

- 14 – 17 u.
- Vrijgegeven na inschrijving
- Elke derde donderdag van de maand trekken we op schok in ons werkingsgebied. Deze keer ontdekken we de Grootmeersen in Zingem.
- Filip Vermeulen
- Inschrijven is verplicht via

info@milieufrontomerwattez.be. Vermeld naam en telefoonnummer.
☑ Goede wandelschoenen en wandelkledij. Mondmasker.

MOW + Limited Waste Oudenaarde

- 19u30 - 21.30 u.
- Jeugdcentrum Jotie, Hofstraat 14 in Oudenaarde
- Lezing over hoe te leven met zo min mogelijk afval.
- Nele Vandersickel
- Prijs 6 euro voor MOW-leden, 8 euro voor niet-leden. Inschrijven via info@milieufrontomerwattez.be
- ☑ Mondmasker

Zaterdag 23 januari

KR: Beheerdag Grootmeers

- 8u30-12u
- Groot hekken aan Trekweg langs Schelde
- Werken op natuurreservaat Grootmeers
- André Vandecapelle tel 0498 45 93 42.
- ☑ Werkhandschoenen, bijl of hakmes, (ketting)zaag

Zaterdag 23 januari

HOU: Lokale Algemene Ledenvergadering

- + Via website
- Omwille van de Coronavoorwaarden kan onze jaarlijkse happening niet fysiek doorgaan. We organiseren een alternatief om onze leden de werking en plannen van Natuurpunt Houtem voor te stellen. Meer info volgt via nieuwsbrief en website.
- Bestuur Natuurpunt Houtem
- www.natuurpunthoutem.be of nphoutem@gmail.com

Woensdag 27 januari

RO: Lokale Algemene Vergadering Afdeling Ronse

- 19u - 22u
- De Branderij Zuidstraat 13 te Ronse
- Bespreking van het voorbije jaar en planning van het nieuwe werkjaar.
- Iedereen die zich actief wil inzetten is zeker welkom!
- Philippe Moreaux 0476 492 461 moreauxphilippe1951@gmail.com
- ☑ Mondmasker!

Zaterdag 30 januari

KBE: Werkdag Bos t'Ename

- 9u -12u en/of 13u30- 17u
- loods, Boskant 56 te Oudenaarde.
- Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien.
- Pieter Blondé, 0488 36 22 79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack, 0474 90 02 30 guido.tack1@telenet.be
- ☑ Goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

FEBRUARI 2021

Vrijdag 5 februari

ZV: Lokale Algemene Ledenvergadering afdeling Zwalmvallei

- 20u
- uitnodiging volgt via de zwalmvallei. flits
- Jan Francois : jan@aardbol.be

Zaterdag 6 februari

ZV: Werkdag Perlinkvallei

- 9u – 12u
- Parking kerk Sint-Blasius-Boekel, Marlboroughstraat, Zwalm.
- Aanplant in het Juk
- Vincent Decroock; vincent.decroock@proximus.be
- ☑ Laarzen of werkschoenen en werkhandschoenen

OUD: Knotwerkdag Langemeersen

ZIE ZATERDAG 16 JANUARI

KR: Beheerdag Grootmeers

ZIE ZATERDAG 23 JANUARI

Zondag 7 februari

RO: Uitstap natuurreservaat 'de Uitkerkse polder' te Blankenberge

- Start 8u – einde 19u
- Parking vooraan het winkelcomplex César Snoecklaan ter hoogte van Auto 5. Aansluiten is ook mogelijk om 9u30 aan het bezoekerscentrum 'De Groenwaeke' te Uitkerke (Blankenberge).
- Vogelexcursie in een prachtig polderlandschap.
- Philippe Moreaux 0476 492 461 moreauxphilippe1951@gmail.com
- Inschrijving is verplicht. Carpooling indien toegelaten (corona)
- ☑ Mondmasker. Zeer warme kledij, een verrekijker en eten en drinken voor de ganse dag.

MOW: Geutelingenwandeling

- 14u - 17 u.
- Wordt vrijgegeven na inschrijving
- Een deugddoende wandeling langs trage wegen in Elst met enkele dampende geutelingen als afsluiter.
- Patrick Vandemenschbrugge
- Gratis voor MOW-leden, 1 euro voor niet-leden
- Inschrijven via info@milieufrontomerwattez.be
- ☑ Wandelschoenen. Mondmasker

Donderdag 18 februari

MOW: Derdedonderdagwandeling

- 14u – 17 u.
- Vrijgegeven na inschrijving
- Elke derde donderdag van de maand trekken we op schok in ons werkingsgebied.
- Inschrijven is verplicht via info@milieufrontomerwattez.be. Vermeld naam en telefoonnummer.
- ☑ Goede wandelschoenen en wandelkledij. Mondmasker.

somethingellis
GRAFISCH ONTWERP // INTERIEURFOTOGRAFIE
GSM 0479 433 711 // ELLIS.DEVUYST@GMAIL.COM // WWW.SOMETHINGELLIS.BE

Zaterdag 20 februari

ZV: Werkdag Middenloop Zwalm

- 10u - 16u
- Wordt rondgestuurd ifv de uit te voeren werken. Mail contactpersoon voor opname in de mailinglist.
- koen.gintelenberg@telenet.be

Zondag 21 februari

OUD: Landschapswandeling rond Bouveloobos te Wortegem

- 14u - 17u
- Kerk Wortegem, Waregemsesteenweg 1
- Wandeling met aandacht voor de landschapselementen rond Bouveloobos en de vallei van de Volkaartsbeek. Ongeveer 8 km.
- Paul Cardon, 0474 39 02 77 Cardon.paul@gmail.com
- Inschrijven verplicht via Natuurpunt.be. Verdere info op https://www.natuurpunt.be/afdelingen/natuurpunt-oudenaarde-plus#
- Goede wandelschoenen

Zaterdag 27 februari

KBE: Werkdag Bos t'Ename

- 9u -12u en/of 13u30- 17u
- loods, Boskant 56 te Oudenaarde.
- Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien.
- Pieter Blondé, 0488 36 22 79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack, 0474 90 02 30 guido.tack1@telenet.be
- Goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 28 februari

VA+ VWG: Op zoek naar spechten en mezen in het Kluisbos

- 7u – 10u
- parking van het recreatieoord Kluisbos, Poletsestraat Ruien
- Voorjaarsgeluiden en territoriumgedrag van boomklevers, mezen (o.a. glanskop) en spechten, mogelijks middelste bonte specht.
- Thijs Lietaer, 0473 58 17 14.
- Warme kledij, goed schoeisel, verrekijker.

RO: Beheerwerken in boomgaard Waaienberg/Bossenberg te Ronse (reservaat Pyreneeën)

- 14u30 - 17u30
- Boomgaard ingang Bossenberg
- Verwijderen van overbodig geworden boombescherming en snoeien van fruitbomen.
- Wij voorzien een drankje voor de medewerkers
- Philippe Moreaux 0476 492 461 moreauxphilippe1951@gmail.com
- Handschoenen, ijzertang, snoeischaar, ...

MAART 2021

Zaterdag 6 maart

KR: Beheerdag Grootmeers

ZIE ZATERDAG 23 JANUARI

ZV: Werkdag Perlinkvallei

- 9u – 12u
- Parking kerk Sint-Blasius-Boekel, Marlboroughstraat, Zwalm.
- Aanplant in het Juk
- Vincent Decroock; vincent.decroock@proximus.be
- Laarzen of werkschoenen en werkhandschoenen

Zondag 14 maart

ZV: Lentemaal

- Info : zie later : https://www.natuurpuntzwalmvallei.be/xtra_lentemaaltijd_2021.html
- De formule : afhaal en/of levering , of niets, zal afhangen van de maatregelen die op dat moment van toepassing zijn.
- Jan Francois : jan@aardbol.be

Donderdag 18 maart

MOW: Derdedonderdagwandeling

- 14 – 17 u.
- Vrijgegeven na inschrijving
- Elke derde donderdag van de maand trekken we op schok in ons werkingsgebied.
- Inschrijven is verplicht via info@milieufrontomerwattez.be. Vermeld naam en telefoonnummer.
- Goede wandelschoenen en wandelkledij. Mondmasker.

Zaterdag 20 maart

ZV: Werkdag Middenloop Zwalm

- 10u - 16u
- Wordt rondgestuurd ifv de uit te voeren werken. Mail contactpersoon voor opname in de mailinglist.
- Koen Gintelenberg; koen.gintelenberg@telenet.be

Zaterdag 27 maart

KBE: Werkdag Bos t'Ename

- 9u -12u en/of 13u30- 17u
- loods, Boskant 56 te Oudenaarde.
- Elke laatste zaterdag van de maand wordt er gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien.
- Pieter Blondé, 0488 36 22 79 pieterblonde@hotmail.com en Guido Tack, 0474 90 02 30 guido.tack1@telenet.be
- Goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 28 maart

RO: Vroege lentewandeling in het Bois Joly te Ronse

- 14u30 – 17u
- Ingang Hogerluchtstraat naast ingang kerkhof
- We zoeken de eerste voorjaarsbloeiers en beluisteren de eerste vogelzang.
- Patrick Alexander
- Philippe Moreaux 0476 492 461 moreauxphilippe1951@gmail.com
- Goed schoeisel voor het stappen door moerassige delen! Kinderen welkom, maar het parcours is niet geschikt voor kinderwagens.

APRIL 2021

Zaterdag 3 april

OUD + PWG: Paardenbloemexcursie

- 14u - 17u
- Loods Ename Bos, Boskant 56, Ename / Oudenaarde
- Onder leiding van een Nederlandse specialist leren we de verschillende

soorten paardenbloemen kennen
Karst Meijer
Dit is de eerste Paardenbloemexcursie op Vlaamse bodem. Ook bij ons bestaan er honderden verschillende soorten die tot nu toe voor het gemak allemaal Taraxacum officinale werden genoemd
Henk coudenys, 09 386 97 11 coudenys,henk@belgacom.net
Stapschoenen of laarzen, loep

Zondag 4 april

OUD + PWG: Paardenbloemexcursie

ZIE ZATERDAG 3 APRIL

ZV: Ronde ontbijt @Boembekemolen

Boembeke 18, 9660 Brakel
Info volgt later: formule hangt af van de maatregelen die op dat moment van toepassing zijn.
Carla Verdonck - 0472 898170

Van zondag 4 april tot zondag 31 oktober

ZV: Zomerseizoen Boembekemolen

14u – 18u
Boembekemolen, Boembeke 18, Brakel
Van 4 april tot 31 oktober is de Boembekemolen elke zondag geopend van 14u tot 18u. Iedereen is welkom in de molen en op het terras. Het is bovendien het ideale vertrekpunt voor een lichte of stevige wandeling in de Zwalmvallei. Diverse info is beschikbaar.
An De Schrijver : 0484 77 72 44

Zaterdag 17 april

RO: Wandeling in het Muziekbos en Sint-Pietersbos te Ronse

15u – 17u30
Parochiezaal La Salette Louise-Marie (naast de kerk)
Meerdere gidsen volgens grootte van de groep.
Jo Glibert, Lieve Mornie, Ringo Vanovertvelt
De blauwe hyacinten staan in bloei en het bos is op zijn mooist. Mogelijkheid om achteraf ook deel te nemen aan de kaasavond.
Jo Glibert, 0477 51 94 19, johan.glibert@gmail.com
Gelieve u vooraf in te schrijven.
Aangepast schoeisel en lange broek (tegen bramen en teken). Kinderen welkom, maar het parcours is niet geschikt voor kinderwagens.

RO: Kaasavond ten voordele van de aankoop van natuurreservaten

17u30 (na de wandeling in het Muziekbos).
Parochiezaal La Salette Louise-Marie (naast de kerk)
Projectie van foto's over de natuur in Ronse en Ellezelles gemaakt door fotografe Cathérine Soleil
Vooraf inschrijven! Let op, de wandeling en de kaasavond kunnen afzonderlijk geboekt worden.
Jo Glibert tel. 0477 51 94 19 of mail johan.glibert@gmail.com

ZV: Werkdag Middenloop Zwalm

10u - 16u
Wordt rondgestuurd ifv de uit te voeren werken. Mail contactpersoon voor opname in de mailinglist.
Koen Gintelenberg; koen.gintelenberg@telenet.be

Zondag 18 april

OUD + PWG: Planteninventarisatie in het Koppenbergbos te Oudenaarde (streeptocht)

10u – 13u
parking Maria Van der Gheynstraat, Oudenaarde.
Inventarisatie hogere planten in het ifbl- kwartierhok E2 38 34.
Henk Coudenys, 09 386 97 11, coudenys.henk@belgacom.net
Plantengids, loep, laarzen of stevige stapschoenen

VA+ WMBV + OUD: Gezinswandeling in de Maarkebeekvallei

14u – 17u
kerk van Maarke, Maarkeweg-Kokkerellestraat
Natuurwandeling in de Maarkebeekvallei met speciale aandacht voor de voorjaarsbloeiers in het Eeckhoutbos en het Longkruidbosje.
Johan Cosijn, 055 30 98 10.
Stevig schoeisel, verrekijker.

ZV: Voorjaarsbloeierswandeling in de Perlinkvallei

14u – 16u
Parking kerk Sint-Blasius-Boekel, Marlboroughstraat, Zwalm.
Deze wandeling maakt deel uit van de 'Wandelingen in alle natuurreservaten van afdeling Zwalmvallei
+ Vincent Decroock; vincent.decroock@proximus.be
Goed schoeisel of laarzen

Zondag 25 april

RO + PWG: Planteninventarisatie Hotond, Ronse

10u - 13u
Parking tegenover de Hotond molen, Hoek Zandstraat (N 425) – Riekestraat, Ronse
Heidi Demolder, tel. 0476 40 34 52
Flora, loep, laarzen of stevige stapschoenen.

ZV: Wandelingen in 4 natuurreservaten van afdeling Zwalmvallei

Middenloop Zwalm / Bovenloop Zwalm / Parkbos-Uilenbroek / Munkbosbeekvallei

14u – 17u.
Wandeling Middenloop Zwalm, Riedeplein start 14u15.
Middenloop Zwalm: Riedeplein Michelbeke Brakel.
Bovenloop Zwalm: Leinstraat thv Herenhof en Maaistraat Brakel.
Parkbos-Uilenbroek: Picnic tafel Waesberg Lierde.
Munkbosbeekvallei: Bushalte schuin tegenover de kerk van Beerlegem.
familiewandeling
Inschrijven bij contactpersoon, 20 personen per wandeling tenzij andere richtlijnen nodig zijn op 25 april
Middenloop Zwalm: koen.gintelenberg@telenet.be
Bovenloop Zwalm: martine.dernicourt@telenet.be
Parkbos-Uilenbroek: Dominiek.Decleyre@telenet.be
Munkbosbeekvallei: laurent.flostroy@telenet.be
Aangepaste kledij en schoenen

Week van het Bos in coronatijd

De bosgidsen hadden weer hun werk tijdens de Week van het Bos in oktober. Ook in 't Burreken ontvingen we enkele klassen. Renaat Vermeulen en Rita Van de Voorde hadden hun coronaveilige wandeling voorbereid door de kinderen voortdurend opdrachtjes te gegeven. Zo moest er niets tastbaars van hand tot hand doorgegeven worden.

We vertrokken aan Perreveld en lieten de kinderen naar de ingang van het knuffelbos zoeken, dan de boom die stevig geknuffeld wordt door een gigantische klimop. Klimop is ideaal voedsel voor solitaire bijen en nee, hij versmacht de boom niet. De boom heeft trouwens een deel van zijn takken laten vallen omdat het de voorbije zomers veel te droog was om water tot boven te pompen.

Een andere boom die opvalt, is de boom die 'op poten staat.' Is de grond hem ooit van onder de voeten gespoeld? De kinderen vonden het geweldig en poseerden tussendoor op de langste trap van het bos. Daarna hadden ze nog werk om de boom die omgevallen is en ons zijn wortelgestel laat zien, te zoeken en ook het speciale nestkastje voor vleermuizen bestemd.

Op weg naar de boomgaard vonden ze de bomen die met hun wortelgestel een heel stuk bos tegenhouden. Zo'n indrukwekkend wortelgestel toont duidelijk dat bomen en struiken de beste levende middelen zijn om grond vast te houden. In de ecologische landbouw heet de combinatie van bomen en gewassen niet voor niets boslandbouw. In de boomgaard is er altijd iets te beleven. Alleen het insectenhotel al is de moeite om bij stil te staan. Grappig weetje is dat het metalen net dat voor de holle stokjes gespannen is, dient om een luie specht weg te houden van de insectenlogees. De specht vond er niet beter op dan daar zijn maaltje bij elkaar te prikken. Zo gemakkelijk moeten we het hem ook niet maken! We sloten af in het speelbos en daar waren er geen opdrachten meer nodig. De losse takken die er liggen zijn ideaal om een tijdje mee zoet te zijn. Spijtig genoeg is de bus altijd weer te vroeg en eindigt daar de natuurbeleving.

Wij zijn er zeker van dat de gidsen van 't Burreken niet de enigen zijn die zelf ook veel plezier beleven aan de Week van het Bos.

Rita Van de Voorde

© Rita Van de Voorde

BOOMKWEKERIJ DE BOCK

Wij zijn specialisten in

Sierheesters, Rozen, Bamboes, Vaste planten, Coniferen, Sierbomen, Haagplanten, Fruitbomen

Pelikaanstraat 89, 9700 Oudenaarde - Nederename

Tel: 055/30.24.80 (bedrijf)
Fax. 055/31.35.83

Dierenartsenpraktijk 'Blauwesteen'

Dierenartsen
De Pourcq Bernard en Moreaux Philippe
Blauwesteen 43 te 9600 Ronse

www.dierenartsinronse.be
T. 055 21 38 19

uit sympathie

Coronatijd

Door de vele opgeschorte en afgelaste activiteiten moeten we allemaal andere bezigheden zoeken.

Boeken lezen is er alvast één van en een heel fijn tijdverdrijf. Zo ontdekte ik in onze plaatselijke bibliotheek het boek met als titel: 'Het vogelei, wonder van volmaaktheid' geschreven door Tim Birkhead in 2016.

Na het lezen van de achterflap was mijn interesse direct gewekt. Die man stelt alles in vraag en zoekt dan op wetenschappelijke basis naar de oplossingen en het hoe en waarom. Sommige van de vragen die in het boek onderzocht worden zijn:

Waarom hebben de eieren de vorm die ze hebben?
Hoe worden kleuren en tekeningen gemaakt en waarom?
Komt de stompe of puntige kant het eerst naar buiten?
Welke vogelsoort legt bijna ronde, welke langwerpige eieren?
Wie legt het grootste of kleinste ei?
Hoe lang moet er gebroed worden?
Hebben insecticiden invloed op de dikte van de eischaal?
Is er verschil in de dooiers van nestblijvers en nestvlieders?

De auteur onderzoekt heel veel verschillende vogeleieren. Allerlei soorten en vormen van veel verschillende vogels zoals bijvoorbeeld de zeekoet, kippen, de koekoek.

Het begin van het boek leest een beetje stroef omdat de auteur het daar uitgebreid heeft over ei-rovers van zeekoeten en verzamelaars doorheen de tijd. Maar eenmaal het gaat over de vorm, de functies en eigenschappen van eieren wordt het een heel boeiende lectuur. De auteur brengt ons terug naar de oertijd en beschrijft het ei door de evolutie heen.

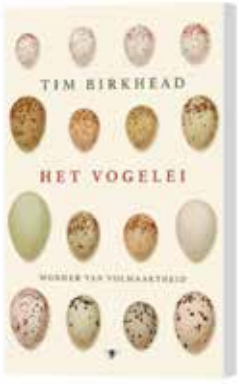

Wij allen stellen al lachend wel eens de vraag "wie was er eerst, het ei of de kip?" Als je het boek uit hebt zal je ongetwijfeld ook constateren dat het ei er al oneindig veel vroeger was. Een vogelliefhebber word je onvermijdelijk vanzelf als je Tim Birkhead leest.

Heel veel leesgenot gewenst en hou jullie gezond en wel.

Noël De Loof

Tim Birkhead is hoogleraar dierengedrag aan de Universiteit van Sheffield. Andere boeken van hem zijn: 'De wijsheid van vogels' en 'De zintuigen van vogels'.
Allen vertaald door Ronald Schrijvers en uitgegeven bij De Bezige Bij.

natuurkijkers.be
oog in oog
met de natuur

Bestel via onze WEBSHOP!
www.natuurkijkers.be
Met gratis verzending.

Dé speciaalzaak voor al uw optische instrumenten

Verrekijkers, telescopen, loupes, sterrenkijkers, microscopen, ...
Demonstraties op aanvraag

Nederstraat 25
9700 Oudenaarde
+32 (0)55 61 33 13
info@natuurkijkers.be
www.natuurkijkers.be

Natuurkijkers.be is een merknaam van
Optiek Van Ommeslaeghe, Nederstraat 20

Boekbespreking

door Rik Desmet

Martin Hermy, *De juiste boom voor jouw tuin,* **uitgeverij Sterck & De Vreese, 336 bladzijden, € 34,9**

Tuinen zijn in Vlaanderen goed voor 9% van de oppervlakte, dat is drie keer zoveel als de natuurgebieden. Op de juiste manier aangelegd en onderhouden bieden ze voor de natuur dus wel wat mogelijkheden. De keuze voor een boom is belangrijk en een verkeerde keuze geeft vaak aanleiding tot teleurstelling, om nog te zwijgen van ruzie met de buren. Bovendien lijkt de keuze van tuinaanleggers ook soms nogal trendgevoelig te zijn ...
Ook emeritus professor van de KU Leuven Martin Hermy zag het vaak gebeuren: bomen, soms nauwelijks volgroeid, werden gerooid omdat ze niet voldeden aan de wensen van de tuineigenaar of de buren. Zijn ergernis kanaliseerde hij in een nieuw boek, 'De juiste boom voor jouw tuin'. Je maakt kennis met ruim 570 boomsoorten die perfect kunnen groeien in onze streken. Hermy vertaalt wetenschappelijke kennis in praktische tips en hapklare informatie. Zo leer je waarom je bomen moet planten, hoe je plant, welke steun ze nodig hebben, welke bodem ze vereisen, welk leven zich onder de grond bevindt, of waarom bepaalde bomen beter aangepast zijn aan de klimaatverandering. Er is weinig plaats voor de aanplant van nieuwe bossen, maar wel voor miljoenen bomen in tuinen. Waar wachten we op? De vele figuren, tabellen en foto's en de uitgebreide index maken van dit boek een echt standaardwerk.

Jan Loos, *In het spoor van de wolf*, **Lannoo, 254 blz., ISBN 9789401472630, € 21,99.**

Sinds de wolvin Naya in 2018 in Vlaanderen opdook hebben de wolven de laatste jaren veel inkt doen vloeien en dat alles is nu gebundeld in het boek 'In het spoor van de wolf' geschreven door Jan Loos. Jan Loos is medeoprichter van vzw Landschap en lanceerde de campagne Welkom Wolf (https://www.welkomwolf.be/).
Het boek is geschreven in een vlotte stijl en aangenaam om lezen. Het geeft een zeer volledig overzicht van alle mogelijke aspecten van het wolvenleven, het herkennen van een wolvenspoor, de roedelstructuur en zo veel meer. Je krijgt ook een overzicht van de geschiedenis van de wolf en huidige toestand in Europa. Het hoofdstuk over Naya leest bijwijlen als een detectiveroman. Uiteraard wordt er ook ingezoomd op het samenleven wolf – vee. Wat ik wel mis is een bibliografie die toelaat zelf verder op onderzoek te gaan.
Een aanrader dus, al is het wel een beetje jammer dat, hoewel ze hier en daar vermeld worden, het werk van de wetenschappers van het INBO niet de volledige waardering krijgt die het verdient. Tenslotte staan zij in voor het tijdrovende werk (veelal achter de schermen) van het uitlezen en interpreteren van duizenden foto's, de staalnamen en genetische analyses en zo veel meer. Bij een vondst van een spoor, drol of bij een mogelijke zichtwaarneming contacteer je dus best niet alleen Welkom Wolf maar ook het INBO (wolf@inbo.be).
Het boek telt 254 pagina's en is uitgegeven door Lannoo (ISBN 9789401472630).
Voor meer info over de wolf: https://www.inbo.be/nl/de-wolf-vlaanderen-faq

GEDAAN MET DE STERIELE VOORTUINTJES?

Vlaams minister van omgeving Zuhal Demir overweegt om in heel Vlaanderen het volledig verharden of betegelen van voortuintjes te verbieden. Op die manier kan regenwater weer in de grond dringen en dat is goed in de strijd tegen droogte én overstromingen. En met de keuze van gepast groen varen ook de insecten er wel bij.

(De Morgen, 26-10-2020)

BETER EEN GOEDE BUUR DAN EEN VERRE VRIEND

De laatste maanden werd er regelmatig op gewezen dat een herfstschoonmaak in de tuin niet nodig is. Laat de bladblazer, wie heeft dat ooit uitgevonden?, maar op stal en laat de blaadjes van de bomen maar liggen. Ze zorgen voor humus en een veerkrachtige bodem die beter bestand is tegen droogte. Gelukkig is er meer en meer aandacht voor natuurvriendelijker tuinen, de commercie springt overigens graag op de kar. In Engeland deden wetenschappers onderzoek naar het verband tussen de aantallen nachtvlinders en het type tuin. Ze kwamen daarbij tot de vaststelling dat één tuin alleen het verschil niet kan maken. Spreek dus je buren maar aan!

(https://doi.org/10.1007/s11252-020-01050-x)

DE JUISTE BOOM OP DE JUISTE PLAATS

Er wordt de laatste tijd terecht veel aandacht besteed aan het planten van extra bos. De juiste keuze van inheems plantsoen is daarbij belangrijk. Het INBO bied je daarvoor een zeer handige tool. Op https://bobo.inbo.be/map kan je daar waar je wilt planten een rechthoek tekenen en de legende geeft je dan het bodemtype, drainage, ecodistrict, ... De site zoekt dan bovendien de geschikte bomen en struiken!

DIERENLEED OP DE WEG

In oktober werden twee wolvenwelpen doodgereden. Onderzoek door het INBO bevestigde dat het om twee welpen van Noëlle en Gust ging en dat de twee dieren in een uitstekende gezondheid verkeerden. Deze spijtige voorvallen vestigen nog maar eens de aandacht op de invloed van het wegverkeer op dieren. Elk jaar sterven er meer dan 10 000 dieren in het verkeer. De Vlaamse ministers van omgeving, Zuhal Demir, en Mobiliteit en Openbare werken, Lydia Peeters, presenteerden in september een ontsnipperingsplan met 15 projecten in Vlaanderen die leefgebieden van dieren moeten verbinden.

(De Morgen, 20-10-2020, persbericht INBO 22-10-2020)

WOLVEN VERKIEZEN WILDSCHOTEL

De wolven in Limburg eten vooral reeën en everzwijnen. In enkele gevallen eten ze ook hazen, muizen, schapen en zelfs een hond (dus maar beter aan de leiband houden ...). Dat blijkt uit een onderzoek van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) dat de afgelopen twee jaar 49 wolvendrollen onder de loep nam. In 32 van die drollen zaten resten van reeën en in 9 zaten er sporen van everzwijnen. De wolf in lust ook wel eens een haas (3), een konijn (2) of een woelmuisje (2).

In 3 van de 49 wolvendrollen zaten resten van een schaap. Eigenaars moeten hun schapen beschermen zodat wolven niet leren dat ze een makkelijke prooi zijn.

In één staal werden resten gevonden van een hond.

(VRT nu, 12-11-2020)

EUROPEES PARLEMENT BEGRAAFT DE DUURZAME LANDBOUW

Op 20 oktober 2020 keurde het Europees Parlement het nieuwe gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) dat geldt voor de zeven jaar (vanaf 2023) goed. Ze verkozen daarbij de voor de biodiversiteit nefaste intensieve landbouw boven een duurzame toekomst. Naast minister Demir uitten verschillende natuurverenigingen hun ontgoocheling.

Natuur en kleine boeren worden weer geofferd aan de intensieve landbouw en de grootste bedrijven. Zo blijft de zogenaamd gekoppelde inkomenssteun, waarbij het houden van méér koeien, varkens en kippen méér EU-steun betekent overeind. Ook al brandmerkte de Wereldhandelsorganisatie die steun eerder als oneerlijke concurrentie.

Minstens twee derde van het EU-landbouwgeld gaat naar boerenbedrijven zonder veel milieu- en natuurvoorwaarden. Er moet dan wel 20% (daar bestaat nog discussie over: het Europees parlement wil 30%) van dat geld via ecoregelingen worden besteed maar daar zijn helaas geen strikte milieudoelen aan verbonden. De ervaring leert dat zonder zulke voorwaarden de vergroening onvoldoende van de grond komt. Bovendien eist men dat die ecologische maatregelen een economische meerwaarde moeten hebben! Dat komt erop neer dat de ecologisch meest zinvolle ingrepen zoals houtkanten per definitie uitgesloten zijn en men weer voluit inzet op vanggewassen en groenbemesters die wel goed zijn voor de bodem, maar nauwelijks meerwaarde hebben voor de biodiversiteit. Ook graslanden worden minder beschermd.

Nog cynischer is dat men de lidstaten ook een bovengrens oplegt op agro-ecologische investeringen. Als een lidstaat meer zou willen doen, wat overigens tot nu nooit gebeurd is, zou dat onwettig zijn.

Natuur- en milieuorganisaties hadden gepleit voor 50% subsidie voor productie en 50% voor ecologisch herstel. Uit een publieksconsultatie die al in 2017 werd georganiseerd bleek dat 94% van de burgers en 67% van de boeren een hervorming wilden van het GLB, die natuur en landbouw beter op elkaar afstemt. Europa pleziert dus blijkbaar liever de landbouwlobby dan haar eigen burgers. Goed om weten: voor België stemden enkel de liberalen en christendemocraten voor ...

De Europese Commissie mag dan wel met haar Green Deal hoog inzetten op klimaat – ze voorziet bijvoorbeeld een halvering van het pesticidengebruik tegen 2030 en biolandbouw op een kwart van de landbouwgrond – in het nieuwe GLB is daar geen enkele rekening mee gehouden.

Dat er met te weinig duurzaamheidseisen te weinig resultaat wordt geboekt, blijkt onder andere uit de State of Nature die de Europese Commissie daags voor de stemming zelf presenteerde. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat de Europese natuur op een dieptepunt zit. Het industriele landbouwbeleid met de bijbehorende stikstofoverlast, verdrogingeffecten en gebruik van pesticiden is daar voor het grootste deel verantwoordelijk voor.

(De Morgen 24-10-2020; Natuurpuntbericht, MO 24-10-2020)

TROEBEL WATER

In vergelijking met begin 2019 gaat de waterkwaliteit erop achteruit. Daarom komen er meer gebieden bij waar strengere maatregelen uit MAP6 zullen gelden, zoals een verhoging van het areaal vanggewassen, een verlaging van de bemestingsnormen voor werkzame stikstof en een striktere transportregeling voor het vervoer van mest. Tegelijk bleek uit een Pano-reportage dat nog steeds 400 000 Vlaamse woningen niet aangesloten zijn op de riolering.

(Vilt Nieuwsbrief, 2-11-2020)

TE WEINIG WATER

In november waren 75 procent van de grondwaterstanden nog zeer laag of laag, al zette de geleidelijke stijging die zich normaal voordoet in het najaar zich verder.

Professor Huysmans berekende dat het grondwater in Vlaanderen momenteel gemiddeld 30 cm lager dan in een 'normale' november. Tenzij het deze winter enorm veel regent is het dan ook onwaarschijnlijk dat we de volgende lente kunnen starten met normale of bovengemiddelde grondwaterpeilen in heel Vlaanderen.

(Vilt Nieuwsbrief, 17-11-2020)

DROOGTE ZORGT VOOR MEER CO_2

De toenemende droogte bedreigt niet alleen onze watervoorraden, maar ook de CO_2-opslag in de natuur. Door de droogte van 2018 verminderde de CO_2-opname in de natuur in Noordwest-Europa tijdens de zomer met ongeveer dezelfde hoeveelheid als wat België en Nederland jaarlijks uitstoten. Als het beschikbare water in de bodem onder een bepaalde waarde zakt daalt in bijna alle bossen de opname van CO_2. Dat komt omdat bomen, wanneer het droog is, de openingen waarlangs hun bladeren CO_2 opnemen, zo veel mogelijk sluiten om vochtverlies tegen te gaan.

(De Standaard)

HOPELIJK NIET HET NIEUWE NORMAAL!

Ook in 2020 sneuvelde weer het ene weerrecord na het andere. Het zou kunnen dat dat in 2021 net iets minder zal zijn zonder dat daarom de situatie verbeterd is.

Een klimaat wordt steeds berekend over een periode van 30 jaar. Vanaf 2021 vergelijkt het KMI niet langer met de periode 1981-2010, maar met de gemiddelde temperatuur, neerslag, windsnelheid, enzovoort, gedurende de periode 1991-2020. Logischerwijs zullen er zo ook minder uitschieters zijn maar er is, om het in coronatermen te zeggen, zeker geen reden tot versoepelen of uitstellen van maatregelen.

De cijfers in het rapport van het KMI liegen er niet om. Zo werden in Ukkel de zes warmste jaren waargenomen na 2005 en doet zich sinds 1981 een significante gemiddelde opwarming van 0,38°C per decennium voor, neemt het aantal droogteperiodes toe .... Al de cijfers en heel veel andere achtergrondinformatie zijn te lezen in het KMI-Klimaatrapport 2020, te downloaden op de site van het KMI.

DE ES TOCH NIET HELEMAAL AFGESCHREVEN?

De essenziekte, afkomstig uit Polen, bereikte in 2008 Frankrijk en tast ook in Vlaanderen bomen aan. Onderzoek in het noordoosten van Frankrijk bracht aan het licht dat de ziekte minder hard toesloeg in bossen met geringe dichtheid, bij geïsoleerde bomen of houtkanten met verspreide bomen.

(Science for Environment Policy)

LANDBOUW NIET HAPPY MET SCHEIDING VAN DE BEVOEGDHEDEN

De laatste drie jaar is in Vlaanderen het aantal vergunningen voor intensieve landbouwbedrijven jaar na jaar gestegen. In 2017 waren er 240 aanvragen, in 2018 liep dat aantal op tot 729 en in 2019 waren er zelfs 794. Amper 3 % van de 2383 aanvragen werd geweigerd. Het gaat daarbij om aanvragen voor stallen met minstens 20.000 kippen, 1.000 varkens, 500 kalveren of 200 koeien.

Dat was nog in de periode dat omgeving en landbouw de bevoegdheid van één minister waren. Die minister loodste de vergunningen er steeds vlotjes door. Die soepelheid lokte

ook vaak Nederlandse giganten de grens over.
In de Vlaamse regering zitten de bevoegdheden landbouw en omgeving (eindelijk!) bij twee verschillende ministers. In tegenstelling tot haar voorganger beslist minister Demir nu vaak om niet te vergunnen. Bovendien werkt ze aan een omzendbrief voor de lokale en provinciale besturen waarin ze vraagt dit voorbeeld te volgen. De Boerenbond, die in vorige ministers steeds een loyaal vazal vond, reageert furieus en vindt dat de minister de "ontwikkeling en verduurzaming (!) van onze landbouwbedrijven zoveel mogelijk aan banden wil leggen".

(Vilt Nieuwsbrief, 17-11-2020, 24-11-2020)

VOGELWERKGROEP VLAAMSE ARDENNEN PLUS KRIJGT NIEUWE VOORZITTER

Paul Vandenbulcke, die zelf in 2006 Davy De Groote opvolgde, geeft nu op zijn beurt de fakkel door aan Dimitri Van de Populiere. Samen met een fantastisch team van bestuursleden realiseerde de VWG de laatste jaren veel nieuwe initiatieven. In post-coronatijd hoort bij deze voorzitterwissel zeker nog een glas (met bubbels ...).

NOG EEN VIRUS!

Op verschillende plekken in Nederland en België werden deze herfst gevallen van vogelgriep vastgesteld. Het gaat om een variant die zeer besmettelijk en gevaarlijk is voor zowel wilde vogels als pluimvee. Ondertussen geldt er een algemene ophokplicht voor pluimvee. Zowel in Nederland als België zijn er al enkele besmettingen in pluimveebedrijven vastgesteld, die moeten dan volledig 'geruimd' worden. Er is geen wetenschappelijke indicatie dat het virus ook schadelijk is voor de mens.
Wees waakzaam als je op een wandeling dode vogels vindt. Vermijd risico's en raap een dode vogel niet op als het niet hoeft, zeker niet zonder (wegwerp)handschoenen en een mondkapje.
Vooral watervogels en steltlopers zijn risicogroepen. Op plaatsen met een uitbraak van vogelgriep worden gewoonlijk meerdere exemplaren of zelfs grote aantallen dode vogels bij elkaar gevonden. Wees ook oplettend naar het gedrag van watervogels. Vooral zwanen blijken vaak zenuwstoornissen te vertonen in het geval van infectie.
In het geval je verdachte zieke of dode vogels aantreft, neem je contact op met het callcenter voor aviaire influenza van het FAVV via de gratis influenzalijn: 0800/99777.
Voor vogels die vermoedelijk slachtoffer zijn van een andere ziekte of voor gewonde vogels wijzigt er niets, daarvoor contacteer je gewoon het dichtstbijzijnde opvangcentrum voor vogels en wilde dieren (VOC). In het geval er toch vogelgriep mee gemoeid is, ondernemen zij de verdere stappen.
Let ook op bij het voederen van de vogels in de tuin en zorg ervoor dat de tuinvogels niet in contact kunnen komen met het pluimvee.
Water dien je zeer regelmatig te verversen. Reinig ook de voederplaats regelmatig en neem voedsel van de vorige voederbeurten zoveel mogelijk weg, ook als er geen pluimvee in de buurt zit.
VOC Merelbeke: http://www.vocmerelbeke.be/,
tel +32 (0) 9 230 46 46
VOC Geraardsbergen: http://www.sos-wildedieren.be/,
tel +32 (0) 468 28 23 68

Meer bos voor Vlaanderen

Meer bos is een must. Om de klimaatdoelstellingen te halen. Om CO_2 op te slaan. Als buffer tegen stikstof, verdroging en wateroverlast. Om de biodiversiteitscrisis te keren. Maar, meer bos is ook een van de beste relancemaatregelen voor het mentaal welzijn van de Vlamingen na de coronacrisis. Natuur heeft een grote positieve invloed op de mensen, zowel fysiek als mentaal. Veel mensen hebben de waarde van het groen in de nabije omgeving herontdekt. Ze doen dat niet alleen omdat het mooie weer het toelaat. Ze doen dat om zich te ontspannen, tot rust te komen, of simpelweg omdat het hen deugd doet. Natuur neemt stress weg. Meer dan ooit hebben we nood aan bossen, parken en natuurgebieden, ook als plaatsen van rust en ontspanning. Waar men kan fietsen, wandelen of sporten. Dit hebben we tijdens de tweede lockdown dubbel en dwars kunnen merken.

De overheid moedigt lokale overheden, partnerorganisaties, verenigingen en particulieren aan om mee te werken aan het realiseren van deze ambitie.

Een belangrijk onderdeel van het bosuitbreidingsplan van minister Zuhal Demir om in Vlaanderen 4.000 hectare extra bos te realiseren tegen 2024 en 10.000 ha tegen 2030, is de nieuwe subsidieregeling voor bebossing. Er zijn nieuwe subsidies voor de bebossing van eigen gronden maar ook voor het aankopen van gronden met het oog op bebossing.

Eén adres voor informatie over nieuwe bebossingssubsidies: de bosteller.

Op 30 oktober 2020 keurde de Vlaamse regering de nieuwe subsidies voor bebossing goed. Hierdoor kan je hogere bedragen krijgen voor aanplantingen. De subsidie voor grondwaardeverlies werd geïntegreerd en ook een heel stuk verhoogd.

Voor al jouw vragen kan je vanaf nu terecht op bosteller.be/subsidies. Op deze website vind je een eenvoudig stroomschema om snel te weten te komen welke bedragen je kan krijgen en een opsomming van de voorwaarden, naast een aanvraagformulier en enkele links naar de website voor de uitgebreide info.

Als alles verlopen is zoals gepland kan je nu ook de subsidiesimulator raadplegen. Daarbij zal door het aanklikken van een (deel van een) perceel of meerdere percelen een volledige berekening geautomatiseerd kunnen gebeuren en een digitale aanvraag en afhandeling van de subsidie mogelijk zijn.

Om te kunnen opvolgen hoeveel nieuw bos er in Vlaanderen bijkomt, is er deze bosteller. Op deze website kan elk nieuw aangeplant bos geregistreerd worden.

Check it out op bosteller.be!

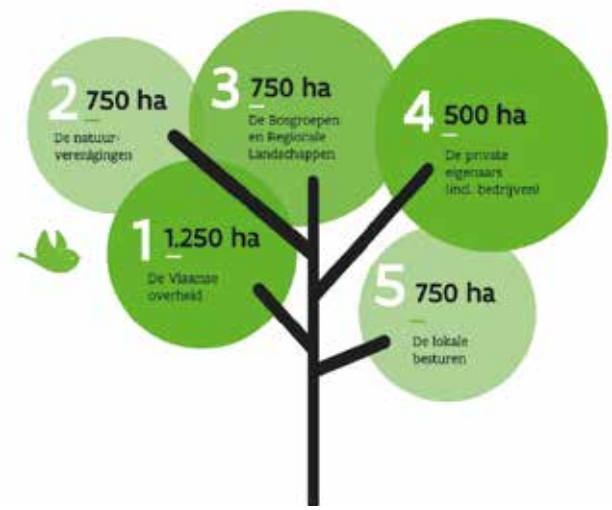

De verschillende partners voor de realisatie van 'Meer bos voor Vlaanderen'

Meer informatie over

- Subsidie bebossing: https://www.natuurenbos.be/bebossing
- Subsidie aankoop gronden voor bebossing voor lokale besturen: https://www.natuurenbos.be/aankoop-bebossing-lokalebesturen
- Plant je eigen bos aan en geef het een naam: https://www.plantjeeigenbos.be

Johan Cosijn

Sneeuwzwammetje verschijnt als een van de eerste wasplaten nadat verschralingsbeheer is ingezet — © Danny Declercq

Verarmen is verrijken in het Bisdonkdreefje

Tijdens de voorbije herfst heb ik enkele keren het reservaatje te Machelen/Zulte bezocht op zoek naar paddenstoelen. Dit heiderestantje is een voormalig dreefje van nauwelijks 8 m breed en enkele honderden meter lang.

Het ligt volledig omsloten door intensief landbouwgebied. Langs de ene zijde wordt het afgescheiden door een sloot waarlangs verspreid bomen en struiken staan. Aan de andere zijde loopt het gewoon door tot in de akker. Langs de sloot staan allerlei struiken en jonge bomen zoals berk, wilg, zomereik, vuilboom, brem, meidoorn, ratelpopulier, vlier, braam. Achter de sloot staan nog enkele knotbomen van populier.

Hier en daar vind je struikheide en destijds bloeide hier nog klokjesgentiaan! Bij het vinden van enkele plantjes stijve ogentroost waan je je even in het hooggebergte ...

Het op naam brengen van de paddenstoelen gebeurt in meerdere fases. Eerst probeer je zoveel mogelijk soorten ter plaatse op naam te brengen. Wat niet onmiddellijk lukt neem je mee naar huis. Met de nodige literatuur poog je dan de soorten macroscopisch een naam te geven. Een volgende stap is microscopie. Dat vraagt veel tijd en geduld en biedt niet altijd succes. Met wat overblijft heb je je grenzen bereikt. Met spijt in het hart moet je dan erkennen dat het niet altijd eenvoudig is. Een laatste redmiddel is soms de hulp van vrienden inroepen.

In totaal konden zo een 51 soorten op naam gebracht worden. Het werkelijk aantal ligt hoger. Een aantal soorten gordijnzwammen, vezelkoppen, russula's, vaalhoeden, satijnzwammen, mosklokjes, breeksteeltjes, franjehoeden en mycena's werden niet op naam gebracht. Ook allerlei kleine soorten werden niet gedetermineerd. Gezien de eilandligging in land-

bouwgebied was ik toch verrast door de diversiteit. De druk uit de omgeving is toch groot.

Paddenstoelen kan je indelen in saprofyten, symbionten en parasieten. Saprofyten leven op dood materiaal. De meeste gevonden soorten behoren tot deze groep, nl. 31 van de 51 gedetermineerde soorten. Bijv. sneeuwzwammetjes die leven op dode graswortels of het gewoon elfenbankje dat dood hout verteert.

Symbionten leven samen met bomen en struiken. 17 soorten kregen een naam. Vliegenzwammen leven hier in symbiose met berken. Of populierridderzwammen die samenleven met een populier. Onder de parasieten bracht ik 3 soorten op naam: sombere honingzwam die verzwakte bomen aantast, oranjegeel trechtertje dat parasiteert op bladmossen en kogelmeniezwammetje op oude vruchtlichamen van kernzwammen.

Tweemaal per jaar worden hier door vrijwilligers beheerswerken uitgevoerd. In het voorjaar wordt er gemaaid en opslag van jonge boompjes, struiken en bramen verwijderd. In het najaar wordt nogmaals gemaaid. Telkens wordt het maaisel opgehaald door de gemeente. En dat afvoeren is heel belangrijk. Dat beheer is niet alleen gunstig voor planten maar zeker ook voor paddenstoelen. Deze geven de voorkeur aan korte en relatief mosrijke vegetatie. Door het afvoeren van het maaisel ga je de bodem verarmen of verschralen. In voedselarmere bodem hebben meer kwetsbare soorten het naar hun zin. De aanwezigheid van sneeuwzwammetjes en zwartwordende wasplaten laat merken dat het de goede richting uit gaat. Dit zijn van de meest voorkomende soorten wasplaten die verschijnen bij beginnende verschraling. Wasplaten hebben dikke wasachtige plaatjes. Ze worden vaak de orchideeën onder de paddenstoelen genoemd vanwege hun prachtige kleuren. Een niet alledaagse vondst was deze van de heidekleefsteelmycena. Eveneens een soort van heischraal grasland.

Een belangrijke maatregel was het afsluiten van het dreefje voor gemotoriseerd verkeer. Uit wetenschappelijke proeven is gebleken dat het plukken van paddenstoelen in de loop der jaren geen vermindering van de geplukte soorten tot gevolg had. De verdichting en kapot rijden en trappen van de bovenste bodemlaag veroorzaakt wel een merkbare achteruitgang. Nu is er enkel nog een pad waar verdichting en beschadiging van de bodem plaats heeft.

De zwartwordende wasplaten en sneeuwzwammetjes bevinden zich vooral naar de noordelijke kant van het reservaatje en dan nog voornamelijk langs de slootzijde. Daar zijn ze immers iets beter afgeschermd van de akkerbemesting. De plaatsen waar de vegetatie wat langer is gelaten voor insecten worden gemeden. Veel bladafval is eveneens nefast. De vraag is natuurlijk of deze wasplaten al aanwezig waren vooraleer het verschralingsbeheer werd ingezet. Een feit is dat ze het op bepaalde plaatsen echt naar hun zin hebben. In het verleden werd tijdens beheerswerken hier en daar wat manueel geplagd, een intensieve bezigheid. Plaggen is het verwijderen van de bovenste grondlaag met begroeiing, in dit geval om te pogen de mogelijks aanwezige zaadbank van heideplanten weer te laten ontkiemen. Dat plaggen zorgt tevens voor verarming van de bodem. Zijn het net deze geplagde plaatsen die nu goed beginnen scoren voor paddenstoelen?

Aan de noeste werkers zou ik zeggen: doe zo verder! Een volgehouden beheer loont. En dat niet alleen voor planten.

Eddy Saveyn

Zwartwordende wasplaat verkleurt donker grijs tot zwart bij verouderen — © Danny Declercq

Oranjegeel trechtertje leeft als parasiet op bladmossen — © Danny Declercq

Geen eeuwige jachtvelden meer?

Na jaren van laksheid door de vorige minister roert er rond jacht een en ander of, om het met een flauwe woordspeling te zeggen: er zit eindelijk schot in de zaak ...

© Rik Desmet

Als minister van Natuur en Handhaving besliste Zuhal Demir om in de omgeving Zelzate-Gent-Wachtebeke-Lochristi 35 jachtvelden te sluiten. Er werd daar namelijk een bestelwagen met 110 fazanten en 25 patrijzen, bedoeld om uit te zetten, betrapt. Naar aanleiding van een gelijkaardig feit werd eerder al een wildbeheereenheid (WBE) in West-Vlaanderen op non-actief gezet. Dat verdient alvast een (fazanten)pluim!

Via facebook vernamen we dat Dirk Draulans, reporter Knack, een brief kon inkijken die de Hubertus Vereniging Vlaanderen (HVV), de jagersvereniging van Vlaanderen, naar de verschillende WBE's in Vlaanderen stuurde. Daarin de toch wel volgende opvallende passage: "Voor media zijn dit (*het gaat over jachtmisdrijven*) heerlijke verhalen die – helaas – een aantal vooroordelen bevestigen; daarom zullen kranten en (lokale) televisiezenders niet twijfelen om de feiten meehelpen te verspreiden. Best mogelijk dat de komende weken nog verhalen zullen volgen, omdat de Vlaamse Natuurinspectie van hogerhand de opdracht kreeg om nauw toe te zien op jachtinbreuken. En bij elke vaststelling wordt vanuit het Agentschap voor Natuur en Bos gecommuniceerd naar de pers en de buitenwereld. Die communicatie gebeurt bewust, en achter die communicatie zit ook een strategie: het maatschappelijke draagvlak van de jacht onderuithalen, om de jacht politiek monddood te maken."

Dat roept toch een paar vragen op. Als het gaat om zeldzame uitzonderingen waarom is het dan "best mogelijk dat er komende weken nog verhalen zullen volgen"? Wie niets te verbergen heeft hoeft toch niets te vrezen? En wat is er mis mee dat het Agentschap Natuur en Bos communiceert? Schiet op de pianist? En moeten we daaruit ook besluiten dat men betreurt dat de Vlaamse Natuurinspectie van hogerhand de opdracht kreeg nauw toe te zien op jachtmisdrijven? Moet men bijvoorbeeld ook betreuren dat de politie van hogerhand opdracht kreeg om nauw toe te zien op coronamisdrijven? Of is dat ook om het maatschappelijk draagvlak van de maatregelen tegen corona onderuit te halen?

En om het nog over corona te hebben: in de nieuwsbrief van de HVV lezen we nog een andere opmerkelijke passage als het over het naleven van de coronamaatregelen gaat: "De algemene regel is dat we met maximaal 4 personen mogen samenscholen. Inzetten van verschillende groepjes van 4 personen is wettelijk niet verboden en niet onverenigbaar met het Ministerieel Besluit. Voorwaarde is wel dat deze groepen op geen enkel moment met elkaar in contact komen." Is dit de regel van 4x4x4x... ? In Frankrijk, waar tijdens de lockdown of confinement 'gewone' burgers opgesloten werden volgens de '1-1 regel' (enkel verplaatsing van 1 uur binnen een straal van 1 km) moesten jagers zich 'opofferen' om vrij tussen de departementen te bewegen om zo hun levensnoodzakelijke jachtpraktijken uit te oefenen ...

Als niet-jager is het haast onbegrijpelijk dat er nu nog steeds ernstige jachtovertredingen vastgesteld worden. Op 2-12 werden er door de Gentse rechtbank tegenover een jachtwachter en jager zware straffen uitgesproken maar de overtredingen waren dan ook niet mis: het uitzetten van gekweekte fazanten, het bezit van zwaar gif, bedoeld om vossen en marters te verdelgen, en het bezit van illegale strikken en vallen. Is dit één van de "heerlijke verhalen die – helaas – een aantal vooroordelen bevestigen"?

Reageert de HVV intern op de wantoestand binnen een WBE (is binnen ons werkingsgebied) en zo ja, wordt dat dan gecommuniceerd "om het maatschappelijk draagvlak niet verder onderuit te halen"? Wordt de betreffende WBE bijvoorbeeld, als voorbeeld, tijdelijk op non-actief gezet?

In dezelfde brief stond nog de volgende passage: "Ook indien u weet hebt van vaststellingen van een jachtmisdrijf in een werkingsgebied van de WBE, gelieve dan meteen contact op te nemen (*met HVV*), om proactief en voorbereid een strategie op poten te kunnen zetten". Zou men niet mogen verwachten dat men bij een jachtmisdrijf eerst (!) de bevoegde diensten verwittigt? Of moet er eerst aan *damage control* gedaan worden?

Met alle sympathie voor de goedmenende jagers, die er gelukkig ook zijn, maar als het de jacht echt menens is om in deze eeuw maatschappelijk draagvlak na te streven is er nog veel werk aan de winkel. Hoe kan je bijvoorbeeld met gezond verstand anno 2020 tegenover een breed publiek nog de jacht op de patrijs verantwoorden als die soort overal in vrije val is en op de rode lijst staat?

Als er, zoals in november in het Kravaalbos in Aalst, stropers betrapt worden en als blijkt dat één van de stropers aangesteld was als bijzondere veldwachter én op dat ogenblik in uniform was kan je toch niets anders dan je afvragen of dit werkelijk de spreekwoordelijke rotte appels zijn of veeleer het topje van de ijsberg.

Er roert nog iets anders binnen jachtmiddens. Via de Vilt Nieuwsbrief van 3-12 vernamen we het bestaan van de Jagersliga. Deze nieuw opgerichte Jagersliga schenkt namelijk zeer genereus 18.000 wildhamburgers aan de Voedselbanken.

Op de site van deze liga lezen we onder andere: "Of het nu gaat om bijvoederen van kwetsbare soorten, predatiecontrole of natuurinrichtingswerken ten voordele van fauna en flora – het zijn allemaal activiteiten die wel degelijk gebeuren maar bitter weinig weerklank of waardering krijgen. Natuurlijk gebeuren die activiteiten om de jacht te faciliteren, maar het staat buiten kijf dat talloze andere diersoorten daar wel bij varen." Je kunt het vergelijken met een vlinderverzamelaar die aan natuurbeheer doet enkel en alleen om meer vlinders aan zijn verzameling te kunnen toevoegen, ondertussen zijn gedrag vergoelijkend omdat ook een aantal andere soorten daar 'stoemelings' van profiteert.

Achter de site schuilt Kristof Van DeWoestijne van wie we op internet lezen dat "Ik zie ook geen wezenlijk verschil in wat bijvoorbeeld Natuurpunt (!) doet en wat wij doen. Zij beheren de flora, wij beheren de fauna. Allebei proberen we een mooi evenwicht te creëren in de natuur." Blijkbaar heeft Natuurpunt dus geen aandacht voor fauna? En wat verder: "Af en toe een dier schieten om het op te eten hoort nu eenmaal bij onze passie. Het schieten zelf is een miniem onderdeeltje van het hele jachtgebeuren maar het is desalniettemin wel heel bepalend. Zonder het schieten spreken we niet meer over jacht." Aangezien men het geschoten wild wilt uitdelen aan de voedselbank schiet men dus wel veel meer dan om zelf op te eten en, eindelijk!, een jager die toegeeft dat het uiteindelijk toch om het schieten gaat ...

Rik Desmet

BIO SHOP

De Zonnebloem

Al meer dan 35 jaar vind je bij ons alles voor een gezonde levenswijze

Het grootste gamma biologische voeding in de streek,
massa's alternatieve en fair trade geschenkartikelen

Steeds 10 % korting voor NP-leden op het ruimste aanbod natuurstudieboeken

Kom eens gezellig snuisteren in de Parkstraat 25, 9700 Oudenaarde
Tel. 055/31.64.30 e-mail: oudenaarde@bioshop.be www.bioshop.be

MEANDER #1
jaargang 19 | januari-februari-maart 2021
afgiftekantoor Gent X - erkenning P203773
driemaandelijks tijdschrift van vzw Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
bpost
PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

Winterzoektocht in het stadsbos van Deinze

Tijdens deze speciale winter kan iedereen mee doen aan de Winterzoektocht in het stadsbos van Deinze. In deze groene long van Deinze kan je voluit genieten van de prachtige natuur. De zoektocht loopt grotendeels langs verharde en onverharde paden en is ongeveer 5 km lang. Voor de kinderen (3-7 j) is er ook een paddenstoelenzoektocht langs hetzelfde traject. Het startpunt is het Zorghotel De Ceder, Parijsestraat 34 te Astene. De tocht neemt ongeveer 2 uur in beslag.

Deze activiteit is gratis voor iedereen. De zoektocht loopt van 1/12/2020 tot en met 28/2/2021. Laarzen of waterdichte schoenen zijn zeker aanbevolen. Er zijn heel wat mooie prijzen te winnen. De deelnameformulieren zijn te verkrijgen in het stadhuis en in de toeristische dienst van Deinze, in het gemeentehuis van Nevele, in de Oxfam-Wereldwinkel van Deinze en in De Ceder te Astene. De deelnameformulieren vind je ook op de facebookpagina van Stadsbos Deinze.

Deze zoektocht is een initiatief van het Samenwerkingsverband Stadsbos Deinze i.s.m. het stadsbestuur en met de steun van enkele lokale handelaars.

Stadsbos Deinze

vu. A. Benoot - Y. Moerman Gampelaeredreef 67, 9800 Deinze, T 09 386 38 95